

Дніпровський центр соціальних досліджень

**Огляд порушень
політичних, професійних прав та свобод громадян
в Дніпропетровській області
в 2009-2011 рр.**

Дніпропетровськ

2011

Автори:

А. Колохіна

М. Назаров

Колохіна А., Назаров М. Огляд порушень політичних, професійних прав та свобод громадян в Дніпропетровській області в 2009-2011 рр. – Д.: ДЦСД, 2011. – 48 с.

Другий номер видання громадської організації «Дніпровський центр соціальних досліджень» «Вісник НДО Дніпропетровщини» присвячений розгляду сучасного стану дотримання політичних, професійних прав та громадянських свобод у Дніпропетровській області.

У посібнику надається інформація про розвиток правозахисного руху на Дніпропетровщині; результати моніторингу дотримання політичних, професійних прав та свобод громадян в Дніпропетровській області, який протягом 2009-2011 рр. здійснювала громадська організація «Дніпровський центр соціальних досліджень». Джерелом для проведення моніторингу стали публікації в регіональних періодичних друкованих ЗМІ та повідомлення, розміщені на Інтернет-сайтах інформаційних агентств та громадських організацій.

Видання призначено для керівників громадських організацій, журналістів, працівників структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; науковців.

Видання підготовлено за підтримки Національного фонду демократії (США). Висловлені у ньому думки є авторськими і не обов'язково відображають погляди Національного фонду демократії.

© Колохіна А.С., 2011

© Назаров М.Ю., 2011

© Дніпровський центр
соціальних досліджень, 2011

ЗМІСТ

Правозахисний рух на Дніпропетровщині	4
Моніторинг дотримання політичних, професійних, особистих прав та свобод громадян в Дніпропетровській області в 2009-2011 рр.	11
Моніторинг діяльності місцевих органів влади в сфері ЗМІ, порушення прав журналістів у Дніпропетровській області в 2009 р.	26
Моніторинг діяльності місцевих органів влади в сфері ЗМІ, порушення прав журналістів у Дніпропетровській області в 2010 р.	35

Правозахисний рух на Дніпропетровщині

Правозахисні структури були першими неурядовими організаціями в класичному розумінні на території СРСР. Сьогодні Радянського Союзу немає, але правозахисники як і раніше досить затребувані в Україні в цілому і у Дніпропетровську зокрема. Багато хто з них займався правозахисною діяльністю ще за часів Радянського Союзу та мав змогу спостерігати в динаміці за положенням справ із дотриманням прав людини. Чи стали наші громадяни за 20 років Незалежності більше захищеними від свавілля влади?

Правозахисники - хто вони?

«У світі та Радянському Союзі, звідки прийшли традиції правозахисту в Дніпропетровськ, існували та існують самі різні напрямки, – говорить співголова Дніпропетровського обласного центру з питань прав людини Ренат Мухамеджанов. – Але головна ідея – використовувати правові методи допомагати людям відстоювати свої права. Деякі самовпевнено говорять: захищати права. Захищати не виходить, особливо в Україні. У нас не звертають ніякої уваги не те що на правозахисників – на адвокатів».

За словами Мухамеджанова, в основному всі правозахисники за професією не юристи.

«Люди стають правозахисниками випадково, коли порушують їхні права, за які вони починають боротися, після чого деякі, у тому числі і я, починають цією справою займатися постійно, уже відстоюючи права інших».

В 1990-м році ми створили громадську організацію КРУГ (Комитет реабілітації ув'язнених і гонимих – аббревіатура рос.). Нам тоді пощастило зустріти таку чудову людину, як Костянтина Устименка, що 10 років боровся з діагнозом, поставленим йому після відвідування міському компартії (його необґрунтовано узяти на облік у психлікарні). І він нам тоді сказав, що така форма протесту як пікети не ефективна – потрібно домагатися всього за допомогою права, тобто через суд. І дійсно, від наших пікетів облсовпрофу, обласного суду немає ніякої реакції що 15 років тому, що зараз. Тому ми здійснюємо свою діяльність переважно в судах».

Іншої думки щодо масових акцій дотримується координатор «Громадянського активу Дніпра», в недавньому минулому секретар Громадської Ради по дотриманню прав людини при ГУ МВС України в Дніпропетровській області Василь Сухов:

«Весь парадокс полягає в тому, що правозахисники захищають громадян від правоохоронців, виконуючи в такий спосіб функції держави. Хоча, пам'ятаючи крилатий вислів класика наукового комунізму Карла Маркса про те, що держава є апарат насильства, розумієш, що по-іншому бути не може, а тим більше в державі, де правоохоронна система разом із судовою системою становлять найбільш корумповану частину держави, що вже являє загрозу національній безпеці. Мені іноді здається, що найбільш мафіозна і корумпована в Європі Сицилія просто «відпочиває» у порівнянні з «самостійною та незалежною» корупцією в Україні».

З огляду на цей фактор, найбільш актуальним і діючим методом є суспільний соціальний контроль за карно-процесуальною діяльністю судів і правоохоронних органів держави шляхом здійснення тиску на суд і правоохоронні органи через ЗМІ (пресу, телебачення); організацію мітингів, звертання до народних депутатів. При цьому ми не втручаємося в роботу слідчих органів або в судове слідство. Ми розголошуємо факти порушення прав людини при проведенні слідства, а саме застосування в міліції катувань, знущань над особистістю, коли слідчі таким

злочинним способом «добувають» зізнання від затриманих, не допускаючи адвокатів».

Більше широкий погляд на функції правозахисників і методи їхньої роботи має голова Дніпропетровської обласної громадської організації «Народний контроль» Галина Кучеренко: "Правозахисні організації – це особливий вид недержавних неприбуткових організацій, діяльність яких спрямована на ствердження та захист прав і свобод людини, ефективний контроль за їхнім дотриманням державою, її органами та посадовими особами. Правозахисні організації сприяють зменшенню організованого насильства, здійснюваного державою. Для цього вони працюють одночасно в трьох напрямках: захист прав людини в конкретних випадках (ця допомога повинна бути безкоштовною для заявника), громадські розслідування фактів порушень прав людини державними органами, а також поширення інформації про права людини і аналіз стану з правами людини.

Всі три напрямки тісно пов'язані, робота тільки в одному з трьох напрямків не може бути, на мій погляд, ефективною. Якщо займатися тільки захистом громадян, то правозахисні організації приречені на вічну боротьбу з державою при патерналізмі, що зберігається в суспільстві, незнанні людьми своїх прав та інструментів їхнього захисту і законодавства, що, як і раніше несе погрози правам людини.

За майже 11 років існування наша суспільна правозахисна організація «Народний контроль» проводила роботу із всіх цих напрямків. Захищала права та інтереси громадян (особливо, незахищених верств населення) у всіх сферах життєдіяльності. Багато років ми різними формами і засобами захищали права громадян у житлово-комунальній сфері. Проводили громадські слухання, круглі столи, прес-клуби, прес-конференції, організовували консультаційні центри, де надавали консультативну і правову допомогу із проблем, які виникали у споживачів житлово-комунальних послуг. Вели просвітницьку роботу в ЗМІ, публікували критичні матеріали на адресу підприємств житлово-комунальної сфери та консультації для широкого кола споживачів, брали участь у судах. Видавали і поширювали безкоштовно довідники, буклети, де були поміщені основні нормативні та законодавчі акти України, що регулюють питання практичної реалізації прав громадян – споживачів житлово-комунальних послуг. Але, повторюю, не обмежувалися якою-небудь однією проблемою».

Тенденції

Примітно, що всі правозахисники вважають тенденцію щодо дотримання прав людини на Дніпропетровщині негативною.

«Звичайно, змінилася сама злочинність, – підкреслює Ренат Мухамеджанов. – Сьогодні, наприклад, білокомірчаних злочинців більше чим кишенькових злодіїв. Змінилася і психологія правоохоронців. Радянська закваска залишилася, залишилася впевненість, що вони всемогутні над громадянином. Але якщо раніше таке відношення використовувалося в інтересах авторитарної держави, то сьогодні – заради власної наживи. Хоча з'явилися судді й слідчі, які порушують закон без усякої вигоди, із чистого мракобісся. У всій правоохоронно-судовій системі одержали величезне поширення сімейність і кумівство. Наприклад, зараз маса суддів є дітьми ще працюючих служителів Феміди.

Все йде до абсолютного безправ'я – сьогодні захищеності в людей немає ніякої. Постійна зміна законодавства також негативно позначається на юридичній грамотності населення. Наприклад, прийняли новий закон «Про судоустрій і статус суддів», до якого йде додаток зі зміною всіх процесуальних законів, у тому числі

про можливості суду розглядати справи про стягнення комунальних заборгованостей з людини без його присутності! Це страшні зміни.

Також не допускають громадських працівників до кримінальних справ, хоча в Радянському Союзі така практика існувала – були громадські обвинувачі та громадські захисники. Тепер же представник – не адвокат може бути тільки у потерпілого. І це погано, тому що велика кількість людей скаржаться на низький професійний рівень адвокатів. Люди проходять із одним адвокатом через суди всіх рівнів до Верховного суду, а потім просять мене написати позов у Європейський суд з прав людини, і я, після ознайомлення з матеріалами, бачу, що адвокат не помічав аргументів, що лежать на поверхні...».

На думку Василя Сухова, ситуація на Дніпропетровщині відповідає ситуації в Україні в цілому:

«З огляду на те, що Дніпропетровщина є складовою частиною політичної, економічної і адміністративної систем України, то для неї характерні всі тенденції, що мають місце сьогодні в державі. Тому процитую недавній виступ Н. Карпачевої, Уповноваженої Верховної Ради України з прав людини: «Порушення прав людини стражами правопорядку стали систематичними».

Менш, ніж рік назад як вітчизняними, так і закордонними фахівцями констатувався факт, що в Україні почався поступовий рух убік підвищення внутрішніх стандартів дотримання прав людини в правоохоронній діяльності. У доповідях і звітах говорилося про те, що незважаючи на усе ще високий рівень незаконного насильства, поширеність нелюдського поводження із затриманими, намітилися певні позитивні зрушення, серед яких згадувалися і створення спеціального управління у МВС (управління моніторингу дотримання прав людини), і регулярні візди моніторингових груп до ізоляторів тимчасового утримання громадян в міліції, і робота громадських рад при управліннях внутрішніх справ. Однак, 2010 рік звів нанівець більшу частину роботи, що була зроблена МВС разом із громадськістю в період з 2004 року, що збільшило вже існуючі недоробки державних органів у цій сфері.

А що ж ми маємо в сухому підсумку? У підсумку – справи, програні Україною своїм же громадянам у Європейському суді (в 2010, по фактах катувань і нелюдського поводження –Лопатін і Медведський, Лотарев, Захаркін, Давидов, Смирнов, Білий, Ковальчук, Самардак, Знайкин, Логвиненко, Петухов та ін.). У підсумку – десятки смертей у міліції, у рази більша кількість випадків катувань, у тисячі разів більше –випадків незаконного насильства. У підсумку – постійні повідомлення в ЗМІ і зростаюче побоювання в суспільстві, що веде до банального страху якої-небудь взаємодії з міліцією, а в деяких випадках - до прямого зіткнення з нею.

Як приклади з місцевої хроніки можу привести переслідування міліцією підприємця К. Більцана, застосування насильства міліцією на закритій території Дніпропетровської облдержадміністрації до громадського активіста Д. Будима, порушені за допомогою катувань кримінальні справи за обвинуваченням в убивстві в смт. Софіївка проти трьох студентів ВУЗів Юхимчука, Овдиенко та Кулиша і т.д. «Лідером» за показниками порушених кримінальних справ по вбивствах, грабжам за допомогою самообмов затриманих, згодом скасованих судами, є на нашу думку Індустріальний райвідділ міліції Дніпропетровська. А за покалічені долі і життя безневинно притягнутих до кримінальної відповідальності, катування, знущання ще не покараний жоден міліціонер. Їх просто іноді тихо звільняють за власним бажанням.

Підбиваючи підсумок 2010 року можна констатувати – вулиці не стали безпечніші; забезпечення міліції не покращилося, як і відношення населення до

неї; жертв незаконного насильства не стало менше; кількість програних справ в Європейському суді зростає; імідж країни напакі.

Уже згадувана вище Уповноважена Верховної Ради України з прав людини (омбудсмен) Ніна Карпачева заявляє, що щорічно до неї надходить біля п'яти тисяч звернень про порушення прав громадян співробітниками міліції, в основному – про факти жорстокого поводження, катувань, а також неналежного розслідування справ і незаконного притягнення до кримінальної відповідальності.

Якщо за рівнем корупції, посадових злочинів у правовому блоці держави (суди, міліція, прокуратура) Україна практично лідирує серед країн Європи, то відповідно в такій країні захищеність громадян від свавілля правоохоронної системи можна порівняти з рівнем плінтуса. Сьогодні свої порушені права може захистити тільки багатій або найближчий родич «гвинтика» цієї системи. За інформацією, що до нас надходить, більше 30% «постояльців» у СІЗО на вул. Чичеріна перебувають там за кримінальними справами, до яких не мають ніякого відношення. Але ж ці липові справи «малювали» художники-слідчі, їхні матеріали затверджували прокурори, а «незалежні» судді штампують вирoki, які потім скасовує апеляційна або касаційна інстанція. Хтось за це правоохоронне свавілля і беззаконня відповів свободою або матеріально? Ніхто. Тому усе більше громадяни України шукають захисту в Європейському суді, де хабара принципово від наших міліціонерів і прокурорів не беруть, а приймають рішення винятково виходячи із закону і прав людини. На жаль, сьогодні наш громадянин більше боїться правоохоронної системи, чим бандитів. Принаймні, до 80% громадян за результатами різних соціологічних досліджень не довіряють українським правоохоронним органам, вважаючи їх корумпованими»

У пошуках форм співробітництва

Донедавна в регіоні існував лише один орган, в рамках якого правозахисники здійснювали співробітництво з державою – Громадська рада при УМВС України в Дніпропетровській області з питань забезпечення прав людини. Донедавна існувала і посада помічника міністра МВС з прав людини в Дніпропетровській області, що займав Володимир Міняйло. У ході підготовки цього матеріалу ми попросили пана Міняйла викласти своє бачення ситуації з дотриманням прав людини на Дніпропетровщині і дати оцінку діяльності місцевого правозахисного руху, тим більше що в представників останнього чимало претензій до роботи самого пана Міняйла. Однак Володимир Леонідович відмовився давати які-небудь коментарі, заявивши, що «має на це право».

Цікавила нас і подальша доля Громадської ради при УМВС, яку повинні реформувати в самому найближчому майбутньому. Керівник ЦОС УМВС України в Дніпропетровській області Олексій Щербатов повідомив, що офіційні коментарі про діяльність ради керівництво обласної міліції надасть відразу після реформування цієї структури, що відбудеться в найближчі тижні. Проте троє правозахисників, які були членами Громадської ради, – Галина Кучеренко (співголова ради), Василь Сухов (секретар) і Ренат Мухамеджанов (заступник співголови) – очоче великли своє бачення взаємин із владою в цілому, і ефективності роботи ради зокрема .

«На жаль, партнерство і співробітництво із владою, яка у більшості демонструє свою закритість, непрозорість і досить часто грубо порушує права людей, не є достатньо ефективними, – вважає Галина Кучеренко. – Громадських правозахисних організацій, які дійсно працюють в області реального захисту прав і інтересів громадян, за великим рахунку – одиниці, і не тому, що «альтруїстів» мало, а тому, що вони не мають достатніх фінансових можливостей, приміщень для проведення

роботи і т. ін., а влада, коли почуває, що її хтось критикує і взагалі – дошкуляє, відмежовується від співробітництва із правозахисниками. Можна привести десятки прикладів. Та й законодавство «Про об'єднання громадян» застаріло і не відповідає сьогоднішньому політичному, економічному, соціальному положенню речей у державі.

Для виконання своїх функцій правозахисні організації повинні мати право на вільний доступ до всіх документів, включаючи документи, що зберігаються державними органами і архівами, які необхідні для належного розслідування заяви, і право знімати з них копії, якщо викладена в цих документах інформація не містить державної або іншої таємниці, яка охороняється законом, одержувати письмові або усні роз'яснення від всіх осіб (включаючи державних посадових осіб і службовців), які можуть мати інформацію про дане порушення або іншим способом надати допомогу в розслідуванні, проводити розслідування заяви на місці, включаючи камери попереднього затримання, установи виконання покарань, військові частини, психіатричні лікарні, інтернати та інші місця тимчасового обмеження волі людини, здійснювати інші дії, необхідні для проведення належної перевірки заяви, які не суперечать законодавству.

Правоохоронні органи є самою закритою структурою в Україні. Створення Громадських рад з питань дотримання прав людини було важливим проявом демократизації правоохоронних структур України. Це було розуміння того, що у сфері забезпечення прав людини з боку працівників органів внутрішніх справ сьогодні існує велика безліч проблем. Складність, тривалість та іноді навіть конфліктність цього процесу не можуть перекреслити його важливість. Не менш важливим було принципове положення про включення до складу не менш двох третин представників правозахисних організацій, правозахисників, вчених. Не можу ручатися, як працювали Ради в інших областях, але Рада при ГУ МВС України в Дніпропетровській області (з 2007 р.) досить плідно працювала в області захисту прав громадян в органах міліції, захищала людей від злочинців у погонах, свавілля працівників міліції і перевищення ними службових повноважень. Таких прикладів за три роки існування Громадської ради можна привести десятки. Майже всі випадки порушень висвітлювалися в ЗМІ, проводилися прес-конференції, прес-клуби й т.д.».

Більш критично роботу Громадської Ради оцінює Ренат Мухамеджанов:

«Я був співголовою цієї ради (не знаю, хто мене «оженив»), але через кілька місяців відмовився від цього поста, на який мене призначили без мого відома, і став заступником співголови.

У нашій області доля цієї структури склалася невдало. За час існування Ради помінялося чотири начальники ГУ МВС - співголови цієї ради. До того ж у Києві створили інститут помічників міністра з прав людини при обласних УМВС. У нас їм став якийсь Міняйло. Це непорозуміння! Я не знаю, яким він був слідчим, але в нас доходило до того, що я одержую скаргу, пишу папір від імені Ради начальникові обласної міліції Науменку, той дає відповідь, а Міняйло мені її не віддає! Говорить: «Можете в мене почитати...».

Рада не діяла в необхідній мірі. І членство в Раді не давало ніяких додаткових важелів впливу правозахисникам, функція яких стежити за тим, щоб міліція не порушувала права людини. Ну так для цього ми повинні ознайомитися з її роботою, а цього не виходить – заважає «таємниця слідства». Та й сам правовий статус цих Рад ніяк не визначений. Президент Янукович і прем'єр Азаров ініціювали Положення про Громадські ради при УМВС із питань забезпечення прав людини, але в ньому не прописаний статус цих структур. Є функціональна характеристика, консультативно-дорадча, а права не визначені.

Немає й ніяких гарантій у членів Ради. Наприклад, у Росії журналісти і правозахисники прирівняні до працівників правоохоронних органів. Це не рятує від убивств, але є хоча б номінальний статус. В Україні немає й цього.

Переконаний, що Суспільні Ради треба перенастроїти. Створити нормальне положення про них, вказати статус, механізм роботи і т.н. Зараз же навіть не у всіх райвідділах міліції знають про існування Ради».

Що ж стосується взаємин місцевої влади із правозахисниками, то за словами Мухамеджанова «розуміння такого у влади немає абсолютно. Усе будується на особистих відносинах».

«Діяльність Громадської Ради могла б бути більше ефективною, якби нас залучали до перевірок скарг громадян, які ініціюються нами, – вторить колегам Василь Сухов. – Коли до таких перевірок нас залучають, то ми не залишаємо можливості слідчим фальсифікувати справи. Адже для нас головне не показники розкриття, а дотримання прав людини при його знаходженні в приміщенні органу, і щоб докази винності були добуті законним шляхом, а не за допомогою катувань і насильства. До нас постійно звертаються громадяни зі скаргами на дії або бездіяльність працівників міліції. З кожним зверненням ми розбираємося настільки, наскільки нас допускають до одержання інформації. Практично постійно ми беремо участь у прийомах громадян начальником обласної міліції генералом В.М. Бабенком».

Доля Громадської ради була вирішена одноосібним рішенням начальника ГУ МВС України у Дніпропетровській області В.М. Бабенка, яким 17 січня 2011 року було припинено діяльність громадської ради при цій установі. Відповідного листа за його підписом було направлено правозахисникам – членам ради. У відповідь ті написали лист генерал-майорові, у якому, зокрема, говориться, що «зазначене рішення облуправління міліції прийнято з порушенням вимог Постанови КМУ №996, а тому є безпідставним і незаконним виходячи з наступного.

1. У Постанові КМУ мова йде про забезпечення участі громадськості у формуванні і реалізації державної політики, але не про припинення участі громадськості в цій діяльності.

2. Пунктом 4 Постанови КМУ потрібно від центральних і місцевих органів виконавчої влади «до утворення зазначених рад забезпечити функціонування громадських рад, створених до вступу в силу дійсної постанови».

3. Таким чином, Ви одноосібно зазначеним листом (регіонального управління МВС в області) скасували дію Постанови КМУ, що є порушенням правового порядку в державі, установленій ст. 19 Конституції України, є перевищенням повноважень, неправомірним втручанням державного органа в діяльність інститутів громадянського суспільства.

4. В листі ГУ МВС в області невизначено, на який громадський орган покладений контроль за дотриманням прав людини в органах внутрішніх справ області, хто несе персональну відповідальність за цей контроль, якими засобами та заходами надалі буде забезпечуватися громадський контроль за діяльністю міліції Дніпропетровської області, яка є одним з лідерів у порушенні прав людини серед органів внутрішніх справ України.

Відповідно до Постанови КМУ до 03.02.2011 року в ГУ МВС в області повинна бути утворена Громадська рада за участю інститутів громадянського суспільства. Але, наскільки нам відомо, ця робота навіть не починалася.

Підсумовуючи сказане вище, можна зробити висновок, що зазначеним листом ГУ МВС в області порушується право інститутів громадянського суспільства на громадський контроль за діяльністю міліції області в питаннях дотримання прав людини. Внаслідок цього ігноруються права громадян на одержання ними допомоги

і захисту від неправомірних дій співробітників органів внутрішніх справ. З огляду на значимість і великий суспільний резонанс порушених питань, громадські організації, що входять до складу Громадської ради при ГУ МВС в області, вирішили звернутися до Кабінету Міністрів України щодо надання оцінки правомірності відсторонення громадськості від контролю за діяльністю органів внутрішніх справ у Дніпропетровській області шляхом видання наказу про розпуск Громадської ради і незабезпечення участі громадськості в питаннях дотримання прав людини в органах внутрішніх справ у Дніпропетровській області та безперервності громадського контролю за діяльністю місцевої міліції», – зазначили у своєму листі правозахисники.

Моніторинг діяльності місцевих органів влади в сфері дотримання політичних, професійних, особистих прав та свобод громадян у Дніпропетровській області в 2009-2011 рр.

За результатами спостереження дотримання політичних, професійних, особистих прав та свобод громадян у Дніпропетровській області аналітики ДЦСД констатують, що:

В 2009-2011 рр. мають місце факти примушення до вступу в будь-яке об'єднання громадян та обмеження у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій.

Протягом 2009-2010 рр. систематично порушуються права неповнолітніх, особливо майнові права дітей-сиріт; права громадян, які мешкають в гуртожитках, на житло; трудові права працівників підприємств області.

В жовтні – листопаді 2010 р. під час проведення виборчої кампанії та виборів депутатів до місцевих раз неодноразово порушувалося виборче законодавство (недопущення опозиційних рейтингових кандидатів до участі у виборах, формування складів ТВК згідно з інтересами правлячої партії, друк бюлетенів «із запасом», застосування «каруселі» під час голосування, підкуп виборців, махінації зі списками виборців, проведення незаконної агітації тощо).

Протягом 2009-2010 рр. місцева влада неодноразово перешкождала або невмотивовано відмовляла громадським та політичним активістам у проведенні мітингів протестів та пікетів, зокрема з питання прийняття Податкового кодексу. Зазнали в цей час утиску і підприємці.

В січні 2011 р. було невмотивовано ліквідовано координаційну раду з питань захисту прав осуджених та взятих під варту при обласному управлінні Міністерства внутрішніх справ України, що порушило право громадськості на участь в управлінні державними справами та контролі за дотриманням прав людини в правоохоронних органах, та право громадян на отримання ними допомоги і захисту від неправомірних дій співробітників міліції під час затримання та безперервність громадського контролю за діяльністю місцевої міліції.

В лютому 2011 р. громадські організації Дніпропетровщини у своєму відкритому листі заявили про численні порушення з боку працівників облдержадміністрації під час проведення установчих зборів громадської ради при Дніпропетровській облдержадміністрації в наслідок чого левову частку громадських організацій було не допущено до роботи в консультативно-дорадчому органі.

В листопаді 2009 р. мало місце звільнення громадян за спілкування під час виконання професійних обов'язків українською

мовою. В лютому 2011 р. представники національних меншин констатували факти ксенофобії та расизму у Дніпропетровській області.

Підготовка та проведення виборів депутатів до місцевих рад

Жовтень 2010 року

08 жовтня 2010 р.

Партія «Громадська сила», яка є суб'єктом висування для більшості активістів громадської організації з такою ж назвою, продовжує витримувати тиск територіальних виборчих комісій Дніпропетровська. Останні використовують будь-які приводи для відмови у реєстрації як самій партії у особах її представників, так і спискам кандидатів у депутати, а також мажоритарним кандидатам у депутати всіх рівнів від цієї політичної сили.

Найгіршою є ситуація в Дніпропетровській міській ТВК. Спочатку тут відмовлялися реєструвати представника від партії у комісії, потім було відмовлено у реєстрації списку кандидатів за багатомандатним виборчим округом. Насамкінець територіальна виборча комісія, на засідання якої кандидати від «Громадської сили» намагалися пройти з представниками телебачення, 7 жовтня ввечері відмовила у реєстрації 54 з 58 кандидатів, які висувалися від політсили на одномандатних округах. Ще чотирьом кандидатам, яких було зареєстровано добою раніше, було видано припис про анулювання «помилкової реєстрації».

Майже аналогічна ситуація спостерігається і в районних територіальних комісіях. На 8 жовтня – момент закінчення реєстрації уточнених та виправлених документів – списки кандидатів до районних рад від «Громадської сили» були зареєстровані лише у Жовтневому, Індустріальному, Ленінському та Самарському районах.

Юристи «Громадської сили» вже підготували позовні заяви, і обіцяють що завтра до кінця дня матимуть на руках приписи про незаконність дій районних та міської ТВК. От тільки вони можуть зіткнутися з проблемою непрацюючих комісій: після двох днів майже цілодобових засідань як міська ТВК, так і районні у Дніпропетровську планують найближчі вихідні присвятити відпочинку.

Пояснюється це явище тим, що Партія регіонів у всіх ТВК Дніпропетровська вже зареєструвала своїх представників у дільничних виборчих комісіях. Що ж буде з представниками інших партій, як вже стало звичним у Дніпропетровську, владу не цікавить.

18 жовтня 2010 р.

У Дніпропетровську на засідання дільничних виборчих комісій не запрошують їх членів від опозиційних партій.

Про це УНІАН повідомили у прес-службі обласної організації «Нашої України» з посиланням на заступника голови Індустріальної районної у місті Дніпропетровську ТВК.

Зокрема, 16 жовтня на засідання дільничних виборчих комісій не були запрошені члени ДВК від партій «Наша Україна», «Батьківщина», «Сильна Україна». У засіданнях ДВК беруть участь від 14 до 18 членів комісій (що робить засідання формально легітимними), які представляють переважно Партію регіонів та її найближчих політичних союзників.

«За словами окремих керівників дільничних виборчих комісій, вони навіть не поінформовані про те, що у очолюваних ними ДВК є представники опозиційних політичних сил», – наголошується у повідомленні прес-служби «Нашої України».

Також, за інформацією прес-служби, у членів ДВК немає посвідчень, які підтверджують їх повноваження.

24 жовтня 2010 р.

Дніпропетровська міська територіальна комісія щодня замовляє додаткові тиражі бюлетенів для голосування на виборах місцевих рад та міського голови, які заплановані на 31 жовтня.

Офіційною причиною постійної зміни кількості бюлетенів, необхідних городянам для голосування при виборі міського голови та депутатів, що представлятимуть єдиний міський багатомандатний округ - постійні уточнення реєстру виборців. Згідно відомостей, що надходять до міської ТВК з районів, в кожному з них з часу останніх виборів кількість виборців зросла, хоч і незначно. Через це щодня на приватну типографію «Арт-прес» надсилаються замовлення на до друку 500, 800 чи 1100 бюлетенів.

От тільки контролю за кількістю надрукованих бюлетенів, як і кількістю отриманих в ТВК фактично немає. Якщо основний тираж був отриманий трьома членами комісії, доставлявся до ТВК під наглядом і на засіданні перерахований, то чотири останні дні за бюлетенями їздить один член комісії. Скільки їх за цей час могли виготовити на приватній типографії і чому взагалі за наявності державних типографій друк бюлетенів був довірений приватній фірмі - питання відкриті.

Таємницею є й питання про уточнення реєстру виборців за тиждень до виборів - чи то він у Дніпропетровську останні три роки не вівся, чи привід для додаткового друку відверто надуманий.

Експерти, до яких ми звернулися за коментарями, не виключають, що наявність надлишкової кількості бюлетенів забезпечує цілу низку шляхів фальсифікації, серед яких найпростіший - вкидання. Суть фальсифікації полягає в тому, що злочинці вкидають кілька бюлетенів в урну для голосування з позначками за одного й того ж кандидата. Якщо такі бюлетені мають печатку даної дільничної комісії, відрізнити справжнє волевиявлення від вкинутих бюлетенів неможливо.

Додатковий тираж також може бути використаний для запуску «каруселей», коли за межами дільниці виборцям вручається бюлетень з позначкою, а він натомість має винести з дільниці чистий.

31 жовтня 2010 р. (День голосування)

м. Дніпропетровськ

Відсутність повної інформації про кандидатів до місцевих рад та на посаду міського голови - чи не основна ознака поточних виборів, яка прослідковується на усіх дільницях Дніпропетровська.

Як ми вже повідомляли, свою негативну роль в цьому відіграли насамперед районні територіальні виборчі комісії: якщо інформація про кандидатів до обласної ради представлена скрізь і в повному обсязі, кандидатів на посаду Дніпропетровського міського голови та до міської ради - з деякими проблемами, то про кандидатів-мажоритарників до райрад майже скрізь забули.

Як повідомляє з дільниці №03164 (24 міський округ) кандидат до міської ради Тетяна Петренко, на стенді дільниці кандидати до обласної та міської рад перемішані, а працівники комісії відмовляються їх впорядковувати, посилаючись на те, що їм ніколи, а «люди самі вміють читати».

Водночас на більшості дільниць міського виборчого округу №57 зникла інформація про кандидата від партії «Україна Майбутнього». Зокрема, на дільниці

№00393 представникам партії повідомили, що інформацію не надала міська ТВК. На диво, на деяких дільницях того ж округу інформація про кандидата присутня.

Про факти відсутності інформації про своїх кандидатів повідомляє прес-служба партії «Єдиний центр». За її спостереженнями, в Жовтневому, Бабушкінському та Індустріальному районах інформації про кандидатів у депутати по одномандатним мажоритарним виборчим округам до Дніпропетровської міської ради від Єдиного Центру зовсім немає.

Лише після того, йдеться в повідомленні, як єдиноцентристи підняли шум, працівники лише деяких виборчих дільниць розмістили плакати з інформацією, та більшість з них без фотографій та не відповідають стандартам, за якими зроблені плакати представників інших політичних сил.

На думку представників «Єдиного центру», такі порушення роблять виборчий процес не чесним, адже права кандидатів та їх виборців стали не рівними.

м. Першотравенськ

27 жовтня 2010р. довіреною особою кандидата у депутати до Дніпропетровської обласної ради по одномандатному мажоритарному виборчому округу № 21 Булик Оксани Василівни, було подано скаргу до Дніпропетровської обласної виборчої комісії. Про це стало відомо з розповсюдженого прес-службою партії інформаційного повідомлення.

Скарга стосувалась того, що в місті Першотравенську у агітаційній палатці Партії Регіонів розповсюджували незаконні листівки, кандидата у депутати Козаченко Андрія Васильовича, що є грубим порушенням законодавства. Також вимагали, щоб йому винесли попередження з метою недопущення до подальших порушень.

29 жовтня 2010р. сплив останній термін в який Дніпропетровська обласна виборча комісія мала винести рішення, та не пізніше ніж на наступний день, тобто 30 жовтня видати його на руки. Спочатку працівники виборчої комісії повідомили, що не можуть приділити увагу скарзі, адже вона стосується кандидата у депутати від Партії Регіонів, але засідання все ж провели, і визнали агітаційну листівку законною, сказавши, що вона просто знизу обрізана і тому не несе інформацію про тираж, відповідальну особу та виконувача замовлення на друк, що згідно законодавства має бути обов'язково присутнє на агітаційній листівці.

Коли ж настало 30 жовтня в Єдиному Центрі результату так і не дочекались, а коли запитали де ж потрібне рішення, то у відповідь почули, що буде лише після виборів. Тому яка може бути мова про чесні вибори, якщо все негативне, що стосується представників влади виборча комісія зводить нанівець.

м. Дніпропетровськ

Назви кількох партій, що висували мажоритарників, у виборчих бюлетенях позначені великими літерами, а решта - малими. На це звернув увагу Дніпрограду кандидат на посаду міського голови, голова обласної організації Партії Захисників Вітчизни Сергій Севріков.

У його бюлетені великими літерами були позначені Партія регіонів, Комуністична партія України, партія «Нова політика». За інформацією виборців з інших дільниць, у бюлетенях були виділені шрифтом, відмінним від основного, й інші партії. На думку пана Севрікова, таким чином увагу виборців, а особливо людей зі слабким зором та пенсіонерів (які є найактивнішими учасниками виборів), спрямовують на мажоритарників від партії влади та її сателітів. Тоді як

інші парторганізації можуть взагалі лишитися поза увагою громадян, оскільки їхні назви набрані дрібним шрифтом і губляться у довгих списках.

Про порушення Сергій Севріков повідомив голові ДВК №03096, що в Індустріальному районі. Партія Захисників Вітчизни готує відповідну скаргу до ЦВК.

Сергій Севріков також повідомив про низку інших зафіксованих порушень, інформація про які з'явиться на Дніпрограді найближчим часом.

м. Дніпропетровськ

Кандидати і спостерігачі від громадянської партії «Пора» заявили про нестачу бюлетенів та порушення при їх заповненні.

За словами голови міської організації партії, кандидата-мажоритарника у депутати міської ради Станіслава Якушева, на дільниці №03310, що у Бабушкінському районі, видавали пронумеровані бюлетені. «Таким чином бюлетені залишаються безконтрольними і результати простіше сфальсифікувати», - заявив пан Якушев.

На дільниці №03307 зранку не вистачало понад 300 бюлетенів для голосування за кандидатів на посаду міського голови Дніпропетровська. Про це представники партії дізналися від членів самої дільничної комісії.

Як повідомив «Порі» представник комісії на дільниці №03361, більшість членів комісії підписала порожні протоколи вже у п'ятницю ввечері. Цілком можливо, що в цих документах з'явиться «спущений згори» результат голосування.

Загалом Станіслав Якушев відзначив системність порушень під час виборів, поганий рівень підготовки виборчого процесу та низький рівень компетенції членів комісій.

м. Дніпропетровськ

Використавши всі можливі важелі недопущення вільного волевиявлення громадян та розкрутивши маховик адміністративного ресурсу, влада тим не менш, так і не добилася бажаного результату на місцевих виборах у Дніпропетровську. В хід пішли перевірені у 2004 році методи – «каруселі» та підвіз голосувальників. Про ці факти повідомляє прес-служба обласної організації політичної партії «Наша Україна».

На виборчій дільниці, розташованій у СШ №29 міста Дніпропетровська (Індустріальний район) завдяки пильності спостерігача від «Нашої України» було припинено спробу голосування за чужими документами. Літній чоловік намагався проголосувати за чужим паспортом, але, незважаючи на вимоги спостерігачів, співробітники МВС відмовились фіксувати це грубе порушення закону. Щодо інциденту складено відповідний акт, підтверджений відеозйомкою.

Також представники «Нашої України» повідомляють про застосування в Індустріальному районі Дніпропетровська технології фальшування виборів «карусель». Між виборчими дільницями курсує білий автобус (з цифрами у державному номері «4974»), у якому невідомі особи видають «виборцям» заповнені бюлетені в обмін на чисті бюлетені, протиправно винесені з виборчих дільниць. Правоохоронні органи та спостерігачі повідомлені про ці факти. Вживаються заходи з припинення фальшування.

Також повідомляється, що на дільницях №№ 0319 та 0320 у Бабушкінському районі Дніпропетровська приблизно о 19:40 зникло світло. Причини встановлюються. Спостерігачі від «Нашої України» тримають під контролем

виборчі скриньки з метою недопущення «вкидання» бюлетенів або підміни скриньок.

м. Дніпропетровськ

Як повідомили в прес-службі Дніпропетровської обласної організації політичної партії «Наша Україна», спостерігачам від цієї партії вдалося упередити масові вкидання одразу на п'яти виборчих дільницях в Дніпропетровську.

Як повідомили спостерігачі від «Нашої України», одразу на 5 виборчих дільницях, розташованих у приміщенні середньої школи №147 (ДВК №№ 03070 - 03074) міста Дніпропетровська, близько 21 години намагалися проголосувати групи молодих людей, які не надали документи щодо права голосувати на цих дільницях.

Загальна чисельність цих псевдовиборців, які були організовано підвезені на мікроавтобусах, становила близько трьох десятків.

Завдяки протидії спостерігачів від «Нашої України» ці люди не були допущені до процедури голосування.

м. Дніпропетровськ, м. Кривий Ріг

На адресу марафону «За чистоту місцевих виборів» надійшло повідомлення від всеукраїнської громадської мережі ОПОРА, яка здійснювала незалежний моніторинг виборчого процесу у всій країні, й у Дніпропетровській області зокрема.

Одним з основних порушень є недостатня інформація про кандидатів. В Кривому Розі на багатьох виборчих дільницях розташованих у одному приміщенні спостерігається розміщення одного інформаційного стенду (з біографіями кандидатів та переліком партій) на всі дільниці в цьому приміщенні.

Наприклад: у середній загальноосвітній школі №19 (дільниці 05126, 05127, 0512 розміщених відповідно на першому та дві на другому поверсі - біографії кандидатів та перелік партій були розміщені лише на другому поверсі (голосуючі на першому поверсі не мали змоги з ними ознайомитися).

А от у середній загальноосвітній школі №122 (05140, 05141) один комплект був розміщений на дільниці 05141, а другий розміщений у кабінеті, яке члени комісії використовують як ідальню.

Там таки в Кривому Розі на дільницях №05054 та №05053, розташованих у приміщенні середньої загальноосвітньої школи №71 виборцям замість семи бюлетенів видавалося лише шість бюлетенів.

На дільниці №05201 розташованій вулиці XXII Партз'їзду 11 - на столі, де знаходилися бюлетені призначені для переносної скриньки замість 200 бюлетенів лежало 1200, про що було складено акт членами комісії.

Звернуло на себе увагу й виключно дніпропетровське явище - масовий підвіз громадян до дільниць під виглядом ветеранів та інвалідів. У Дніпропетровську на дільницях № 03271 та №03272 спостерігачами Громадянської мережі ОПОРА та спостерігачами від опозиційних кандидатів було зафіксовано кілька автомобілів, що протягом дня здійснювали доставку виборців. Це Волга зеленого кольору АЕ0134 АМ, чорний Chevrolet АЕ 4924 СМ та мікроавтобус Mercedes АЕ 0481 АА.

Подібні підвезення здійснювались і по інших дільницям міста, зокрема на дільницях №03258-03260, що знаходяться у середній загальноосвітній школі №101, курсувало маршрутне таксі Mercedes з виборцями похилого віку з номером АЕ 2587 АА. Як стверджують представники опозиційних партій подібна картина спостерігалась на багатьох дільницях міста, зокрема на околицях.

Але найбільше київських спостерігачів вразив кандидат до Дніпропетровської обласної ради від Народної партії Сергій Касьянов. Мало того, що він порушив «день тиші», сьогодні по всьому лівому берегу були відзначені випадки прихованої агітації, а на ж/м Придніпровськ відкрито проводилася агітація з роздачею солодощів. Останій факт задокументований спостерігачами.

м. Дніпропетровськ

Близько 500 військовослужбовців строкової служби внесені до списків виборців дільниці N217 у Дніпропетровську що є порушенням закону. Про це повідомив голова обласної організації Незалежної асоціації журналістів Іван Красиков.

Іван Красиков повідомив і про випадки прихованої агітації: у супермаркеті на вулиці Робочій молоді люди роздавали кульки з написом «Голосуй за нормальних».

У Дніпропетровську на виборах до місцевих органів самоврядування, голосували навіть психічно хворі. Одна з дільниць розташовувалася прямісінько у психіатричній лікарні. Загалом, за словами Івана Красикова, у лікарнях розташовувалися близько 12 дільниць і результати виборів там досить суперечливі. Наприклад, на 262 ділянці - лікарні №6 медсанчастини у Красногвардійському районі міста, спочатку було заявлено 250 бюлетенів для голосування. Потім виявилося, що там повинні проголосувати 781 особа. У підсумку згідно з протоколом було отримано 255 бюлетнів, однак участь у голосуванні якимось чином взяли 709 осіб.

Як зазначив Іван Красиков, майже на всіх «лікарняних» дільницях перемогли кандидати від Партії Регіонів.

м. Нікополь

У Нікополі Дніпропетровської області голоси виборців скуповували по 20 гривень, повідомила в вівторок Громадянська мережа «опора», яка стежила за виборами на Дніпропетровщині.

Біля виборчої дільниці, за повідомленням спостерігачів, представники одного з кандидатів на депутата міської ради давали виборцям по 20 гривень за голос, відданий за певного кандидата, інформує кореспондентка Радіо Свобода.

У Нікополі було зафіксовано ще низку порушень законодавства. Зокрема, за даними «Опори», кандидатові на депутата Нікопольської міської ради від однієї з політичних сил відмовили в доступі на виборчу дільницю, хоча таке право кандидатів на депутата гарантоване законодавством. Голова виборчої дільниці не зміг знайти законного пояснення своєї відмови і просто заявив: «Нічого вам тут робити».

На іншій виборчій дільниці біля входу до приміщення голова комісії агітувала нікопольчан за одну з політичних сил. Пізніше, даючи пояснення, жінка заявила, що просто спілкувалася з мешканцями свого кварталу. Усі ці випадки задокументовані, зазначили спостерігачі.

Листопад 2010 р. (підрахунок результатів виборів)

м. Дніпропетровськ

У місті Дніпропетровську на ДВК № 03379 спостерігачі від преси «Громадська сила» примусили членів комісії перерахувати голоси. Про це повідомляють спостерігачі Громадянської мережі ОПОРА.

Цілий день «Громадська сила» вела паралельний підрахунок людей, які взяли участь у голосуванні. Так протягом цього часу вони нарахували не більше 720 осіб.

Після закриття дільниці, комісія оголосила кількість виборців, яка більше ніж на двісті людей була більша - 960 осіб.

Обурені такою різницею, спостерігачі від інших партій та преси повідомили про цей факт свої центральні апарати та зібрали біля ДВК велику кількість людей. Комісія здійснила повторний перерахунок виборців, які взяли участь у голосуванні. Опівночі результат було оголошено. Комісія нарахувала, що реально проголосувало 690 осіб.

м. Дніпропетровськ

Кординатор ГРАДУ Андрій Денисенко, який кандидував на посаду міського голови, подав позовну заяву з вимогою скасувати протоколи Дніпропетровської міської виборчої комісії до окружного адміністративного суду.

Позов передали до суду 10 листопада близько 16:00. А 11 листопада вже отримали ухвалу, датовану тим же 10-м листопада. Своїм миттєвим рішенням суд ухвалив залишити позов без розгляду, посилаючись на недотримання строків подання заяви.

Суддя Захарчук Н.В. посилається на частину 8 ст.172 Кодексу адміністративного судочинства, яка дозволяє оскаржувати рішення виборчих комісій у дводенний термін із часу їх прийняття. Але, схоже, у поспіху суддя «не звернув уваги», що ця частина говорить тільки про позови щодо рішень дільничних виборчих комісій, а позов Денисенка стосувався виборчому міського. Відповідно до пункту 6 ст.172 рішення виборчих комісій оскаржуються у п'ятиденний строк. А пункт 1 ст.103 говорить, що відлік починається із наступного дня після фактичного прийняття рішення, яке оскаржується. Отже, враховуючи, що рішення міської ТВК було прийняте 5 листопада, а позов поданий 10 листопада - строки подачі не були порушені.

Координатор ГРАДУ Василь Сухов, який є довіреною особою Андрія Денисенка в суді, повідомив, що таким же чином окружний суд відмовив кандидату на посаду мера Дніпропетровська Сергію Севрікову, який також вимагав скасувати протоколи міської виборчої комісії. Таку ж відмову на основі статті, що не відповідає позову, отримала і кандидат-мажоритарник Тетяна Петренко, яка вимагала скасувати протоколи виборчому в Ленінському районі.

«Ми бачимо, що попри те, що влада проголошувала чесні і прозорі вибори, все від початку і до кінця продумано таким чином, щоби громадяни не могли відстояти своє право на законні вибори. Навіть судова система прислугує партії влади», - підсумував Василь Сухов. Він повідомив, що вже подана апеляція на згадані ухвали.

25 листопада, прийшовши до Дніпропетровського окружного адмінсуду, щоб дізнатися про дату продовження розгляду справи за позовом Андрія Денисенка про скасування протоколів Дніпропетровської міської виборчої комісії, яке мало відбутися після задоволення апеляції, довірена особа Денисенка Василь Сухов раптово дізнався, що рішення у справі вже винесено 18 листопада. Суддя Барановський Р.А. відмовив Денисенку в задоволенні позову.

При цьому Василь Сухов переконує, що а ні про дату розгляду справи, а ні про винесене рішення суд не повідомляв позивача ні телефоном, ні поштою. Хоча мав би згідно зі ст. 172 Кодексу адміністративного судочинства України (КАСУ).

Прикметно, що користуючись правом, гарантованим ст. 51 КАС Андрій Денисенко 19 листопада подав до окружного адмінсуду позов, доповнений новими

відомостями, зокрема порівняльними таблицями з використанням даних ЦВК, які підтверджують, що на тервиборчках проводилися фальсифікації при підрахунку голосів, які прийняла міська виборча комісія. Але цей варіант позову до розгляду не брався.

«Припускаю, що суддя Барановський виніс рішення заднім числом, після того, як побачив доповнену заяву, оскільки відмовити у задоволенні першого варіанту позову було легше. Доповнений позов містить таку детальну інформацію про махінації із результатами підрахунку голосів в Ленінському районі, що їх просто неможливо заперечити. Моє особисте переконання, що суд не побажав викривати зазначені фальсифікації і розбиратися з ними. При цьому окружний адміністративний суд знову припустився грубих процесуальних порушень вимог закону з одною метою - позбавити Андрія Денисенка законного права на судовий захист порушеного виборчого права», - заявив Василь Сухов.

При цьому довірена особа Денисенка зазначає, що отримати рішення суду для ознайомлення йому поки що не вдалося, незважаючи на те, що згідно ст.177 КАСУ суддя мав невідкладно надіслати копію судового рішення позивачу.

Примусшення до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмеження у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій

2009-2011 рр.

Наприкінці 2008 року органи державної реєстрації почали масовий переклад садових товариств у розряд обслуговуючих кооперативів. Притім у більшості випадків без згоди самих садівників, а це грубе порушення ст. 36 Конституції України., відповідно до якої «Ніхто не може бути примусений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій».

Суть проблеми дуже проста: від правлінь дачних товариств місцева влада вимагає переоформлення в обслуговуючі кооперативи. Типовий устав кооперативу такий, що за допомогою формально законних схем дає можливість усіляким рейдерам згодом захоплювати дачні території, формуючи перед цим фактивне банкрутство кооперативу.

З такою проблемою протягом 2009-2011 рр. зіткнулася ціла низка садових товариств: «Крона», «Металург», «Авіатор», «Плоди і ягоди», «Калинка» і т. д. Всі ці товариства розташовані у передмісті Дніпропетровська і потерпають від рейдерських захоплень.

Червень - липень 2010 р.

На початку червня 2010 р., про тиск на її членів з боку Партії регіонів заявила Народна партія Литвина. Прихильники діючого спікера скаржились на неприхований тиск з боку регіоналів, ремствуючи, що такі дії є нечесними стосовно партнерів, завдячуючи яким регіонали здобули владу.

В липні 2010 р. голова Юр'ївської районної організації ВО "Батьківщина" Олександра Засядько повідомив про те, що в Юр'ївському районі, що на Дніпропетровщині, посадових осіб змушують вступати до лав Партії регіонів. За словами пана Олександра, тиск на посадовців чиниться головою райдержадміністрації Володимиром Поляковим разом з лідером місцевої організації Партії регіонів Анатолієм Шаповалом. Водночас, Засядько додав, що зафіксовані

випадки політичного переслідування прихильників опозиції. Зокрема, заяву про вихід з партії змушена була написати методист районного відділу освіти. «Батьківщинці» звернулися до правоохоронних органів з вимогою дослідити ці випадки та дати відповідну оцінку діям влади.

Обмеження свободи проведення мітингів та акцій протесту

Стаття 39 Конституції України гарантує всім громадянам право збиратися мирно, без зброї й проводити збори, мітинги, походи й демонстрації. Для цього досить заздалегідь сповістити виконкоми або органи місцевого самоврядування. Але на Дніпропетровську область, як показує практика, дія цієї статті Конституції не поширюється.

Для того щоб громадяни, що бажають висловити свою думку про владу, не впадали у вічі чиновникам, Дніпропетровська міськрада прийняла неконституційне рішення №1966 від 10.07.2008 про те, що з 2008 року проводити мітинги можна тільки в суворо встановлених місцях: біля пам'ятника Чкалову, на набережній Леніна, і ще в 8 місцях по районах м. Дніпропетровська.

Випадків, коли рішеннями судів були заборонені проведення мирних акцій, стає усе більше.

Квітень 2009 р.

Дніпропетровська міська рада не надала дозволу проведення всеукраїнської масової акції біля будівлі головного офісу ПАТ КБ «Приватбанк».

Дніпропетровська міська рада не надала дозволу на проведення мітингу біля стін облдержадміністрації по проблемі Єлизаветського озера дніпродзержинській громадській екологічній «Голос природи».

Травень 2009 р.

Дніпропетровський окружний адміністративний суд заборонив громадській організації «ГРАД - Кривий Ріг» проводити пікет сесії Криворізької міськради, посиляючись на те, що проведення акції буде перешкоджати виконанню депутатами своїх обов'язків і роботі сесії. Пікетувальники виступали проти монополізації ринку транспортних перевезень в м. Кривий Ріг.

Вересень 2009 р.

1 вересня 2009 до Дніпропетровського міського голови звернулися громадські організації «Тамариск» та «Дорога життя» за дозволом провести в День міста в парку Глоби благодійну акцію для вирішення проблем ВІЛ-інфікованих дітей. Відмова на проведення свята була отримана тільки через три дні після заходу.

Травень 2010 р.

Учасників акції «STOP! Корупція!», яку планували провести 7 травня 2010 під стінами Криворізького міськвиконкому, міліція не пустила до місця призначення. Мітингувальникам перекривали прохід та перенаправляли людей до стадіону «Металург», куди буцім-то перенесено мітинг. За 15 хвилин до початку акції організатори дізналися про її заборону з врученого їм рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду.

Червень 2010 р.

Учасникам акції проти свавілля міліції заборонили мітингувати 3 червня 2010 біля ГУ МВС України в Дніпропетровській області, посилаючись на рішення суду. На пікет зібралися представники Міжрегіонального робітничого руху та Громадського комітету національної безпеки України. Один з координаторів акції протесту - Олександр Щербань, як і ще декілька учасників акції, був затриманий.

Дніпропетровський окружний апеляційний суд у п'ятницю заборонив обласній організації Української народної партії (УНП) проводити пікет під час візиту Патріарха Кирила в місто 24-25 липня 2010 р. Прихильники УНП попри заборону вирішили провести мітинг в результаті чого 30 пікетувальників були затримані співробітниками Дніпропетровського міського управління міліції. Також цього ж дня бійцями спецпідрозділу МВС «Беркут» були затримані 8 членів Дніпропетровської обласної організації ВО «Свобода». Серед затриманих керівник Дніпропетровської «Свободи» Анатолій Галілей. «Свободівці» намагалися провести акцію протесту по маршруту Патріарха Кирила.

Вересень 2010 р.

Управління зовнішньої політики Дніпропетровської міськради двічі заборонило обласній організації ВО «Свобода» проводити «Акцію по роз'ясненню населенню наслідків підвищення розцінок на газ і прийняття Податкового Кодексу».

Жовтень 2010 р.

Проведенню дніпропетровською обласною організацією ВО «Свобода» акції протесту проти підвищення цін на газ та нового Податкового кодексу перешкождала міліція.

Листопад 2010 р.

Підприємців Дніпропетровська і Нікополя співробітники ДАІ не випустили з міста для участі в мітингу проти Податкового кодексу, який проходив в Києві на Майдані Незалежності. За словами підприємців, вони замовили автобуси, щоб приїхати на мітинг у Київ. Для цього усі скидалися по 20 гривень. Проте, прибувши в Дніпропетровськ для того, аби організованою колоною відправитися до столиці, співробітники ДАІ заявили що водіїв автобусів позбавлять ліцензій, а приватних підприємців чекатимуть масові перевірки.

Грудень 2010 р.

За позовом міського голови м. Дніпропетровськ І. Куліченка рішенням суду активістам ВО «Батьківщина» було заборонено проведення акції протесту проти політичних репресій біля обласної прокуратури. Через заборону прихильники Тимошенко були змушені перенести пікет на площу ім. Леніна.

Обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних релігійних і інших переконань, статі, етнічного і соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками

Листопад 2009 р.

м. Павлоград

За ініціативою голови Наглядової ради ВАТ «Павлограджилстрой», депутата міської ради від БЮТ Ігоря Слюнкова був звільнений голова правління і більше десятка менеджерів різного рівня тільки через те, що вони спілкувалися на робочих місцях українською мовою і позиціонували підприємство як українського виробника.

Такі дії прямо суперечать частині 2 ст. 24 Конституції України, яка не допускає привілеїв або обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних релігійних і інших переконань, статі, етнічного і соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Фактично, професіонали виявилися на вулиці через те, що були патріотами своєї країни і не соромилися цього.

Президент України Віктор Ющенко надзвичайно стурбований ситуацією, яка склалася. На його думку, цей виробничий, на перший погляд, конфлікт містить усі ознаки кричущого порушення основних засад Конституції України, коли під виглядом нібито «корпоративних норм» в трудовому колективі впроваджуються нетолерантність і дискримінація за мовною ознакою. Саме тому, Президент звернувся до Генерального прокурора України відносно порушення кримінальної справи за фактом дискримінації за мовними і національними ознаками проти Ігоря Слюнкова (за ст. 161 КК України).

Також Президент доручив голові СБУ перевірити ситуацію в Павлограді на предмет наявності в діях власників «Павлограджилстрой» злочинів проти національної безпеки України.

Лютий 2011 р.

Нацменшини Дніпропетровська заявляють про почастищення випадків проявів ксенофобії. Останній випадок – жорстоке побиття двох студентів із Анголи. Про факт заявили самі іноземці, міліція ж поки їхні слова не підтвердила.

Руйнування пам'ятника вірменсько-української дружби в Нікополі, паплюження єврейського цвинтаря у Павлограді, побиття студентів з арабських країн у Дніпропетровську. Ці та інші факти, кажуть представники національних громад та студенти-іноземці, дають підстави говорити про прояви ксенофобії в регіоні. Міліція схожі випадки або не фіксує зовсім, або кваліфікує як звичайне хуліганство.

Єврейська громада Дніпропетровська запровадила моніторинг ЗМІ щодо ксенофобських проявів. За місяць на дніпропетровських інтернет-сайтах зафіксували понад дві сотні відверто антисемітських коментарів. Євреї дивуються редакційній політиці ЗМІ, які допускають таке явище. В громаді переконані: проблема ксенофобії загострюватиметься, доки суспільство і влада мовчать.

Порушення права громадськості на участь в управлінні державними справами та контролі за дотриманням прав людини в правоохоронних органах

Січень 2011 р.

Одноосібним рішенням начальника ГУ МВС України у Дніпропетровській області Віктора Бабенка 17 січня 2011 року було припинено діяльність громадської ради при цій установі. Попри те, що громадська рада мала обмежені можливості щодо впливу на стан дотримання прав людини в правоохоронних органах, вона все ж була результативною та ефективною. Завдяки втручання членів ради вдалося припинити здирицтво з підприємців грошей на ремонт

будівлі УБЕЗ, також члени ради взяли активну участь у захисті вихованця Енакіївського авіаспортклубу, криворозжя Максима Слободяна.

Члени громадської ради припускають: наказ про ліквідацію з'явився не випадково, адже своєю діяльністю вони стали заважати виконувати показники розкриття злочинів, які «вибивались» незаконним шляхом, а також надокучили постійними зверненнями до керівництва обласного управління щодо порушень прав людини та осіб, котрих затримувала міліція.

Як повідомив один з активістів громадської ради, правозахисник Василь Сухов, члени ради звернулися з листом до начальника ГУ МВС у Дніпропетровській області Віктора Бабенка з вимогою надати роз'яснення, на якій підставі була припинена діяльність громадської ради. Вони вважають даний наказ очільника обласної міліції незаконним і безпідставним з огляду на те, що постановою Кабміну України №996 про формування громадських рад при центральних і місцевих органах влади заборонено припиняти діяльність існуючих рад до моменту формування їхнього нового складу.

«Ліквідацією громадської ради Віктор Бабенко не тільки порушив права громадськості на участь в управлінні державними справами та контролі за дотриманням прав людини в правоохоронних органах, а ще й порушив права громадян на отримання ними допомоги і захисту від неправомірних дій співробітників міліції під час затримання та безперервність громадського контролю за діяльністю місцевої міліції», - зазначив Василь Сухов.

Наразі, на думку правозахисника, управління міліції не виправляє допущену помилку, а готує відповідь, якою хоче обґрунтувати недоцільність громадського контролю за діяльністю міліції, оскільки жодних дій по відновленню діяльності громадської ради до формування нового складу не здійснено. Також до цього часу невідомо, яка громадська структура нині має повноваження контролю за дотриманням прав людини у правоохоронних органах.

Лютий 2011 р.

Громадські організації Дніпропетровщини у своєму відкритому листі заявляють про численні порушення з боку працівників облдержадміністрації під час проведення установчих зборів громадської ради при Дніпропетровській облдержадміністрації.

Як твердять підписанти, до участі у зборах 29 січня 2011 року не допустили представників 118 громадських організацій з 217, які подали необхідні документи (тобто понад 50% бажаних). На думку обурених активістів, недопущення значної кількості учасників на установчі збори вплинуло на підсумки їх проведення та створило підґрунтя для фальсифікації. Окрім цього, у листі наводяться ще кілька пунктів значних порушень вимог Постанови КМУ №996 від 03.11.2010 р. «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Представники цих громадських організацій вважають, що сформований з чисельними порушеннями новий склад громадської ради буде лише імітацією задекларованою владою діалогу з громадськістю. На їхню думку, такий перебіг подій був би неможливим без втручання посадових осіб облдержадміністрації.

Громадські активісти направили листа Президенту України В. Януковичу та Прем'єр-міністру М. Азарову з проханням заборонити голові Дніпропетровської облдержадміністрації О. Вілкулу затверджувати склад громадської ради, а також ініціювати повторне скликання установчих зборів та забезпечити дотримання закону під час їх проведення. До того моменту вони не визнають легітимною новообрану Громадську раду та відмовляються співпрацювати з нею.

Порушення прав неповнолітніх

Прокурорські перевірки свідчать про численні порушення законодавства в сфері охорони життя та здоров'я неповнолітніх. Тільки в 2009 році в цій сфері прокурори області порушили 14 кримінальних справ, внесли 60 документів прокурорського реагування, 35 осіб були притягнуті до відповідальності. Під час проведення перевірок обласною прокуратурою головну увагу було зосереджено на пологових будинках та мед закладах, бо тільки у пологових будинках за 2008-2009 рік померло 150 дітей. Прокурорська практика показала, що одна з причин дитячої смертності – невиконання своїх обов'язків медичними працівниками, які не надають якісну та своєчасну допомогу дітям. За фактами неналежного виконання професійних обов'язків медичними працівниками, що спричинили тяжкі наслідки для неповнолітніх, за ст. 140 КК України порушено 5 кримінальних справ. Серед причин дитячої смертності й неналежне фінансування закладів охорони здоров'я, їх неукладованість медичними працівниками.

В травні 2009 р. співробітники Державної служби з боротьби з економічною злочинністю викрили посадових осіб відділу освіти і науки однієї з міських рад Дніпропетровської області, які, всупереч вимогам Закону України «Про охорону дитинства», представили на розгляд у виконком міськради фіктивний протокол засідання опікунської ради, на підставі чого була незаконно від імені неповнолітніх дітей приватизована квартира (вартість 85 тис. грн.). Міжрайонною прокуратурою було порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України (зловживання владою або службовим становищем).

В 2010 році в результаті перевірки, проведеної обласною прокуратурою, було виявлено, що більше 120 дітям-сиротам не виплатили пенсій на суму 700 тисяч гривень. Як зазначили в прокуратурі, після від'їзду з дитбудинку, загальноосвітніх шкіл-інтернатів виплата вказаних пенсій дітям була припинена і надалі, на новому місці проживання, відновлена не була. Вказується період з 2009 по 2010 і торкається це дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки, які вчаться на денній формі навчання. Усю відповідальність за порушення в обласній прокуратурі покладають на органи влади і місцевого самоврядування, служби дітей, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Порушення права на житло

Лютий 2010 р.

м. Нікополь

В наслідок закриття тимчасового притулку 28 лютого 2010 р., близько 14 громадян міста, залишилися без житла, їжі та соціальної підтримки з боку місцевої влади. Більшість із людей, які зараз опинилися на вулиці, прибули з місць позбавлення волі і неодноразово зверталися в юридичний відділ громадської організації «Відкриті двері» по факту незаконного позбавлення їх житла, в якому вони були прописані та проживали до відбукання покарання. У зв'язку з надзвичайною ситуацією громадська організація «Нікопольський центр духовної

та соціально-психологічної реабілітації «Відкриті двері» терміново провела прес-конференцію під гаслом «Право на життя = Право на житло!».

Учасники прес-конференції звернулися до міського голови м. Нікополя, до постійно діючих депутатських фракцій, з проханням вжити термінові заходи щодо створення Координаційної ради міста з питань соціального захисту бездомних громадян та осіб, звільнених з місць позбавлення волі (із залученням до її складу представників громадських організацій), створення центру соціальної адаптації та організації і цілорічного функціонування спеціальних соціальних гуртожитків (тимчасових притулків), для чого передбачити у міському бюджеті на 2010 рік кошти на виконання відповідних планів, програм, заходів.

Лютий 2011 р.

м. Дніпропетровськ

В 2011 році мають місце факти незаконного виселення мешканців з гуртожитків. Зокрема, така доля спіткала 21-річного інваліда по зору Артема Гарбузова. Хлопець, був прописаний у гуртожитку, який належить ВАТ «Кондитерська фабрика АВК» з 1995 р., а в січні 2011 р. за рішенням суду, про яке він не був повідомлений, втратив своє житло.

Мешканці гуртожитку м. Дніпропетровська по вул. Новоселівська, 42 не можуть приватизувати свої законні помешкання через неправомірну передачу будівлі у власність ВАТ «Металургмаш», яке згодом перепродало її підприємцю Федору Гріншпуну. Новий власник створює нестерпні умови проживання. Після зміни господаря в будівлі відключали світло і газ, обмежено користування водопроводом та вільний доступ до житлових приміщень, закрито кухню та душеві кімнати, постійно завищуються тарифи на житлово-комунальні послуги.

Мешканці гуртожитку направили звернення у Фонд держмайна та прокуратуру з проханням скасувати акти приватизації щодо передачі цього гуртожитку ВАТ «Металургмаш» і допомогти мешканцям гуртожитку реалізувати своє законне право на приватизацію кімнат.

Моніторинг діяльності місцевих органів влади в сфері ЗМІ, порушення прав журналістів у Дніпропетровській області в 2009 році

Січень 2009 р.

м. Дніпропетровськ

Журналістська громада висловила своє обурення щодо облаштування приміщення для роботи журналістів у сесійній залі Дніпропетровської міської ради після ремонту. Так, нові місця роботи для працівників ЗМІ відтепер знаходяться на балконах, які мають розетки та звукові пульти. Втім відтепер журналісти безпосередньо до депутатів, які працюватимуть в залі, допускати не будуть, виключення лише для фотографів. Окрім того для працівників ЗМІ, які постійно працюють на сесіях кореспондентами (перелік яких прес-служба мера міста витребувала від редакцій заздалегідь) введені спеціальні посвідчення. Тому незалежні журналісти, або ті хто заміщають колег, на сесії допуску не матимуть. Зокрема на XVIII сесію, яка відбулася 04 лютого, 2009 р. не змогли потрапити працівники міських газет «Лица» и «Горожанин», а також Інтернет-порталу www.dniprograd.org. Таким чином, органи місцевого самоврядування м. Дніпропетровськ суттєво обмежили доступ журналістів до висвітлення роботи Дніпропетровської міської ради.

Лютий 2009 р.

Нікопольський район

На початку лютого, знімальна група Дніпропетровської студії «Резонанс-ТБ» стала жертвою нападу співробітників служби охорони ТОВ «Агро-Аврора», що у селі Придніпровське Нікопольського району. Редактор програми «Резонанс-ТБ» Наталія Грекова, Журналіст Марина Вяткіна та відеооператор Андрій Ковбаса приїхали в село Придніпровське для висвітлення соціально-значимого земельного та майнового конфлікту. Знімальна група записала коментарі директора та головного економіста ТОВ «Агро-Аврора» та залишила територію фірми для того, аби продовжити знімати стихійний мітинг селян. О 12.05 до відеооператора підбіг охоронець ТОВ «Агро-Аврора», який без жодних пояснень накинувся на журналістів з нецензурною лайкою і погрозами та розбив відеокамеру. Це відбувалося на очах директора фірми, котрий утім не побажав зупинити незаконні дії свого підлеглого, натомість сховався за спинами охоронців та залишив місце конфлікту.

По факту інциденту, що стався міліція відмовилася порушувати карну справу, мотивуючи відмову відсутністю складу злочину. Про це на прес-конференції повідомили директор студії «Резонанс-ТБ» Наталія Власова та адвокат Олег Бовкун.

«За останні півроку це третій випадок, коли наші працівники стикаються з відвертим порушенням Закону України щодо їхньої професійної діяльності, - сказала Наталія Власова. - Ми розуміємо, що і ця справа, швидше за все закінчиться нічим, проте ми хочемо заявити про свою позицію, якимось об'єднатися та боротися з свавіллям можновладців».

Як зазначив адвокат Олег Бовкун, розраховувати на допомогу у цій справі нікопольської міліції та прокуратури не доводиться: «З того, що мені відомо, на вчорашній день ніякої реальної допомоги міліціонерами не було надано. З огляду

на прийнятті від журналістів заяву, швидше за все справу розглядатимуть як хуліганство, але аж ніяк не напад на журналістів».

Єдиним виходом для журналістів «Резонансу» у цій ситуації став позов до Господарського суду по факту пошкодження відеокамери.

Втім, як повідомили представники студії «Резонанс», до судового розгляду справа не потрапила. Майже через тиждень після конфлікту керівництво підприємства «Агро-Аврора», злякавшись порушення карної справи, відшкодувало моральні та матеріальні збитки та попросило вибачення у журналістів.

м. Дніпропетровськ

Місцеві чиновники відновлюють підзабуту вже практику «телефонного права». Пересвідчитись у цьому мало змогу ІА «РІЦ», чий встановлені вулицями міста веб-камери були демонтовані працівниками «Дніпродорсервісу» за телефонним наказом з міської ради.

За словами головного редактора ІА «РІЦ», 20 лютого, без жодного офіційного повідомлення ІА «РІЦ» та без розірвання укладеного раніше договоруна розміщення веб-камер, працівники «Дніпродорсервісу» демонтували відео пристрої та відвезли їх у невідомому напрямку. За наявною інформацією, камери були розбиті. Агентство припускає, що у такий спосіб деякі з місцевих можновладців намагались помститися агентству та працівникам ДАІ, які днями оштрафували за порушення правил ПДР дружину одного з депутатів міськради. Порушення було зафіксоване за допомогою приладу «Візор», однак депутат чомусь вирішив покласти провину на встановлені на перехрестях міста веб-камери. Згодом на адресу підприємства «Дніпродорсервіс» з Дніпропетровської міської ради надійшов телефонний дзвінок з вимогою демонтувати всі веб-камери, що належать ІА «РІЦ». Слід відзначити, що агентство має договір з «Дніпродорсервісом» про оренду декількох світлофорів для встановлення цих веб-камер.

Керівництво ІА «РІЦ» зауважує, що такі дії співробітників «Дніпродорсервісу» є не лише порушенням договірних зобов'язань, але можуть бути кваліфіковані також як умисне викрадення чужого майна, що підпадає під юрисдикцію статті 185 КК України (крадіжка).

Після того, як ІА «РІЦ» розпочало досудові дії, камери несподівано з'явилися на старому місці. Хто і коли їх повісив, де знаходилися камери ІА «РІЦ» не повідомили. Експертизу стану камер також не проводили. Більше того, ніяких вибачень та роз'яснень керівництво ІА «РІЦ» від «Дніпродорсервісу» не отримало.

Березень 2009 р.

м. Нікополь

8 березня близько 4 ранку була підпалена редакція нікопольської опозиційної газети «Візит-Венал». Як повідомив головний редактор газети Сергій Світличний, вранці на територію приміщення пробралась стороння особа, чоловік, який облив дерев'яні двері горючою рідиною, підпалив їх та втік з місця подій, проте був помічений охороною.

На місце пожежі оперативно прибула чергова пожежна частина, котра вчасно згасила полум'я. Завдяки цьому не були пошкоджені ані архіви, ані техніка, згоріла тільки проводка та двері.

Представники МНС, котрі прибули на місце подій, зробили попередній висновок, що причиною пожежі стало підпалення.

Головний редактор «Візит-Венал» Сергій Світличний пов'язує подію, що трапилась, з напрямком діяльності свого ЗМІ. «Газета працює вже 15 років і завжди була опозиційна до влади, - говорить він, - Останнім часом у нашому виданні періодично виходять публікації про незаконні дії міського голови Сергія Старуна».

Слід визнати, що така версія не здається вже надто безпідставною, адже газета «Візит-Венал» є єдиним у місті та в районі виданням, що вже не перший рік знаходиться в опозиції до міської ради Нікополя та мера Старуна. Саме колектив цього видання почав привертати увагу до катастрофічної ситуації, що склалася восени з опалювальним сезоном у місті, неодноразово викривав не зовсім прозорі оборудки міської ради з розподілом бюджетних коштів та лобювання інтересів приватних структур.

Колектив «Візит-Венал» стверджує, що хто б там не був ініціатором підпалу, він не досяг мети залякати редакцію. Журналісти мають намір продовжувати журналістські розслідування та боротьбу за справедливість у Нікополі, а також, зі свого боку, обіцяють докласти максимум зусиль для з'ясування замовників та виконавця підпалу.

Квітень 2009 р.

м. Дніпропетровськ

Редакція міської газети «Днепр вечерний» оприлюднила заяву про порушення прав журналістів видання посадовцями та депутатами Дніпропетровської міської ради.

Однією з форм роботи редакції газети є проведення «прямих ліній», які заздалегідь анонсуються у випусках видання із зазначенням номеру телефону редакції, на який можуть подзвонити читачі газети і поставити запитання тій чи іншій особі, яка запрошена на «прямую лінію». Після проведення стенограма и «прямой лінії» публікується в наступному випуску газети. До недавніх пір на редакційні «прямі лінії» часто запрошували місцевих чиновників. Втім, на початку квітня Дніпропетровською міською радою було запроваджено «нові правила» спілкування чиновників та депутатів з пресою. Згідно з якими «прямі телефонні лінії» посадовців міськради з громадянами міста будуть проводитися виключно у прес-центрі міськвиконкому. Таким чином, керівництво представницького органу влади м. Дніпропетровськ обмежило вільне спілкування журналістів з посадовцями та депутатами.

м. Дніпропетровськ

Представник Криворізького об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» 13 квітня розпочав голодування напроти будівлі Дніпропетровської державної телерадіокомпанії. Причина голодування – ігнорування директором ДОДТРК Вікторією Шиловою заяв щодо утиску свободи слова на підпорядкованому їй Криворізькому міському державному об'єднанні телебачення і радіо. Зокрема, адміністрація Криворізького державного телерадіооб'єднання майже три роки поспіль чинить тиск на журналістку Олену Маковій, перешкоджає її професійній діяльності, не допускає її до роботи в прямих ефірах.

м. Синельникове

Прикладом подвійних стандартів у свободі журналістського слова став сумний приклад Синельниківської міськрайонної газети «Синельниківські вісті», яка видається з 12 вересня 1930 року. Співзасновниками комунального видання є

Синельниківські районні рада та райдержадміністрація, колектив редакції та Синельниківська міська рада. Редакція, реагуючи на звернення громадян, висвітлює на шпальтах газети проблеми, які турбують її читачів. Але деякі депутати міської ради, бажаючи бачити в газеті тільки те, що, на їх думку, робить її «цікавою», в будь-який спосіб вирішили врегулювати становище і підкорити «нерозумне дитя».

Важелі впливу швидко знайшлися, і на черговій сесії Синельниківської міської ради, яка відбулася 25 березня 2009 року, депутат Олександр Кравець виступив з пропозицією оголосити двоповерхове редакційне приміщення, розташоване в центрі Синельникового по вул. Богми, 3а, таким, що не має власника, провести його інвентаризацію та прийняти в комунальну власність міської громади. Більшість депутатів колегу підтримали, хоча мер і наполягав на тому, що в редакції, на балансі якої будівля перебуває вже багато років поспіль, напевно є підстави вважати її своєю. І якщо й виникла якась плутанина з документацією, то її потрібно просто якнайшвидше виправити. Втім, очолювана секретарем міськради Віктором Бутліменком (БЮТ), на своєму засіданні 15 квітня всерйоз обговорювала питання негайного отримання будівлі без усялякого вивчення питання. До того ж це питання вони прагнуть вирішити без згоди трудового колективу редакції та інших співзасновників - райради і райдержадміністрації, які минулого року надали газеті фінансову підтримку у шість разів більшу, ніж міськрада.

Напевне, деякі депутати міськради не обтяжують себе вивченням законів, адже у ст. 8 Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» чітко говориться: «Органи місцевого самоврядування та місцеві державні адміністрації відповідно до законодавства забезпечують: повне виконання власних фінансових зобов'язань як засновників (співзасновників) засобів масової інформації перед їх редакціями (юридичними особами); вжиття заходів, спрямованих на повне виконання фінансових зобов'язань іншими засновниками (співзасновниками) районних, міських та міськрайонних засобів масової інформації».

Більше того, стаття 19 прямо проголошує: «Підставами відповідальності посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування є також їх втручання у професійну організаційно-творчу діяльність засобів масової інформації та в індивідуальну професійну творчу діяльність журналістів, інші посягання на свободу інформаційної діяльності, односторонні рішення щодо засобів масової інформації та їх працівників за наявності інших співзасновників».

Травень - червень 2009 р.

м. Дніпропетровськ

Триває конфлікт між керівництвом Дніпропетровської облдержадміністрації та Дніпропетровською ОДТРК.

Слідчим управлінням ГУМВС України в Дніпропетровській області порушено кримінальну справу за ст. 190 ч. 4 Кримінального кодексу України за фактом заволодіння шахрайським шляхом майном Дніпропетровської обласної державної телерадіокомпанії в особливо великих розмірах. Про це повідомили у прес-службі ГУМВС України в Дніпропетровській області.

За цією інформацією, у 2008 році Дніпропетровська ОДТРК з метою придбання апаратури радіомовлення, телебачення та зв'язку за рахунок коштів, наданих з обласного бюджету, уклала договір із переможцем тендера - приватним підприємством. Останнє, за інформацією ГУМВС, обов'язків за угодою не

виконало, апаратуру покупцеві не поставило та шахрайським шляхом заволоділо вищевказаними бюджетними коштами. На сьогодні ведеться досудове слідство.

До того ж, головне управління МВС України в Дніпропетровській області звернулося до Держкомтелерадіо з проханням усунути від виконання обов'язків директора Дніпропетровської ОДТРК Вікторію Шилову на час проведення розслідування у кримінальній справі за фактом розкрадання майна телекомпанії.

Генеральний директор Дніпропетровської ОДТРК Вікторія Шилова зауважила, що кримінальну справу порушено не проти телекомпанії, а за фактом заволодіння майном третіми особами. Інформацію в деяких ЗМІ щодо порушення кримінальної справи саме проти Дніпропетровської ОДТРК Вікторія Шилова розцінює як таку, що спрямована проти неї та її команди: «Все це робиться для того, щоб усунути мене як керівника та мою команду напередодні президентських виборів». Також, за її словами, питання стосовно Дніпропетровської ОДТРК розглядатиметься на найближчому засіданні парламентського комітету з питань свободи слова та інформації.

В. о. голови Державний комітет з питань телебачення та радіомовлення Анатолій Мураховський повідомив, що комітет не усуватиме Вікторію Шилу на керівництва Дніпропетровською обласною державною телерадіокомпанією.

«Річ у тім, що немає законних підстав до звільнення Вікторії Шилової. Адже кримінальну справу відкрито не проти телекомпанії, а за фактом, який навряд чи буде підтверджено: ту камеру, яка була не в наявності компанії, вже повернено. Адже техніка не може бути в одному й тому ж місці», - зауважив пан Мураховський.

З початком президентської виборчої кампанії в жовтні 2009 р. та напередодні початку виборчих перегонів до місцевих рад 2010 р. на Дніпропетровщині зафіксовано ряд порушень професійних прав працівників медіа з боку владних структур.

Жовтень 2009 р.

м. Дніпропетровськ

26 жовтня було здійснено замах на життя директора телекомпанії «Приват ТБ Дніпро» (9 канал) Кирила Данилова. О 20.30 біля будинку 29-а по вул. Набережна Леніна невідомий з невстановленої зброї здійснив кілька пострілів убік проїжджаючого автомобіля «Рено Меган» під керуванням місцевого жителя, журналіста 9-го телеканала, у якому як пасажир перебував Кирило Данилов. Водій зупинився під мостом «Центральний» по вул. Плеханова на освітленій ділянці дороги й подзвонив у міліцію.

У ході огляду автомобіля були виявлені ушкодження скла правих передніх і задніх дверей від впливу травматичної зброї. Водій, пасажир і сторонні громадяни не постраждали.

Слідчим відділом Бабушкінського РВ УМВС України в Дніпропетровській області порушена кримінальна справа по ст. 296 ч. 4 Кримінального кодексу України (хуліганство, здійснене із застосуванням вогнепальної або холодної зброї або іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень).

Слідчими опрацюються кілька версій, а саме пов'язана із професійною діяльністю, побутова і інші.

Кирило Данилов вважає, що поки рано говорити про те, що напад мав політичний характер, адже яскраво виражених конфліктів у нього ні з ким не було.

«Ви ж знаєте, що журналістська робота може бути небезпечною. Чесно говорячи, активних конфліктів у нас зараз ні з ким немає, тому озвучувати якісь політичні версії зарано. Ну є один конфлікт із Лазаренко. Але я рейдерством ніколи не займався. Сфера моєї діяльності - винятково інформаційний ринок».

Листопад 2009 р.

м. Дніпропетровськ

19 листопада об 11.00, без попереднього повідомлення й вказівки причин, третьою стороною була повністю відключена від мережі Інтернет і знеструмлена хостингова площадка у провайдера «Фрегат», на якій перебувають сервера сайтів gorod.dp.ua, gorod.dz.ua, gorod.kiev.ua, сайт дніпропетровської телекомпанії «9-й канал» й інших проєктів. Керівництво дніпропетровського порталу Gorod.dp.ua заявило, що робота ресурсу заблокована людьми в чорних масках, які озброєні автоматами. Адміністрація сайту повідомила, що обладнання порталу вимкнено з невідомих причин. За словами свідків на місці події працює СБУ. Прес-секретар СБУ Марина Остапенко пояснила «Українській правді», що обшуки проводилися у приміщенні провайдера. Перевірялися сервери, що належать сайту Gorod.dp.ua. У заяві СБУ з приводу відключення дніпропетровського сайту Gorod.dp.ua. йдеться про те що: «У Дніпропетровську слідчими СБУ порушено кримінальну справу за фактом несанкціонованого збуту та розповсюдження інформації з обмеженим доступом (ст.361 КК України) одним з кабельних інтернет-провайдерів регіону». У СБУ зазначають, що 18 листопада у рамках кримінальної справи за постановою суду співробітниками СБУ проведено обшуки в технічних приміщеннях «зазначеного підприємства».

«Під час огляду на серверному обладнанні інтернет-провайдера виявлено бази даних державних установ, що вміщують інформацію з обмеженим доступом і є власністю держави, більш ніж мільйон зразків комп'ютерних програм, фонограм та відеофільмів, які поширювалися з порушенням авторських прав», - йдеться у повідомленні.

У прес-службі також додають, що серверне обладнання, на якому розміщувалися інформаційні ресурси, вилучено для проведення технічного дослідження та оцінки.

Коментуючи на прохання «Української правди» ситуацію з закриттям сайту, голова правління Інтернет Асоціації України Тетяна Попова сказала:

«По суті, сьогодні під цим приводом (поширення інформації з порушенням авторських прав) можна закрити будь-який ресурс. Тому що будь-яка служба, у якої є можливість розміщення користувачем будь-якої інформації, не в змозі контролювати те, що у неї знаходиться на сервері. Це може призвести до того, що будь-яке видання може бути таким чином закрито».

При цьому Попова припустила, що у ситуації з закриттям дніпропетровського міського порталу може йтися про «боротьбу за ринок», або про «спробу ліквідувати яку-небудь не зовсім хорошу інформацію про когось».

«Або це конкурент, або спроба закрити рот неугодним, або це якась провокація. Третє - це дійсно можлива наявність там якоїсь контрафактної інформації. Порушення авторських прав - це явище масове в інтернеті», - сказала вона.

«Але у нас де-завгодно можна купити і базу, і неліцензійну програму. А навіть якщо на програмі наклеєна марочка, що вона ліцензійна, не факт, що отримали за це авторські права», - додала Попова.

Грудень 2009р.

м. Нікополь

У редакції нікопольської газети «Проспект трубників» 1 грудня обласне управління по боротьбі з економічною злочинністю вилучило комп'ютери, мотивуючи тим, що вони користуються неліцензійним програмним забезпеченням (<http://www.telekritika.ua/news/2009-12-01/49596>). Про це Телекритиці повідомила юрист Національної спілки журналістів Тетяна Котюжинська.

«Засновнику погрожують, що якщо він не підпише протокол, то його заберуть у відділок», - розповіла ТК Котюжинська.

Медіаюрист характеризує ситуацію як «дуже серйозну», і додає, що раніше з такої причини припиняли діяльність ЗМІ лише в Росії та Білорусі.

«Я телефоном роз'яснила представникам управління, що в період виборчої кампанії парламент заборонив проводити будь-які перевірки ЗМІ», - сказала Тетяна Котюжинська.

ТК намагається отримати коментар засновника газети «Проспект трубників» та обласного управління по боротьбі з економічною злочинністю.

Увечері 1 грудня Дніпропетровське обласне управління по боротьбі з економічною злочинністю повернуло комп'ютери. Про це ТК повідомила Тетяна Котюжинська.

Засновник газети «Проспект трубників» Олег Фельдман розповів ТК, що міліція здійснила перевірку редакції. «Комп'ютери нам поки що повернули. Але тенденція неприємна. Під цим приводом можна закрити будь-яку газету. Коли ми розповіли про постанову Верховної Ради про заборону перевірок ЗМІ під час виборів, то нам відповіли, що на правоохоронців ця постанова не розповсюджується», - сказав Фельдман.

Начальник управління по боротьбі з економічною злочинністю Юрій Іванов повідомив ТК, що комп'ютери дійсно повернули в редакцію на відповідальне зберігання. «Представники правовласників відстежують, хто в Україні користується їхньою власністю незаконно. До нас надійшла заява, ми діяли згідно з законом. Це не поодинокий об'єкт в області, який користується неліцензійним програмним забезпеченням», - сказав Юрій Іванов.

м. Дніпродзержинськ

2 грудня в залі пленарних засідань Верховної Ради України відбулися парламентські слухання на тему: «Про стан свободи слова у регіональних засобах масової інформації». Зокрема, йшлося про ситуацію у Дніпродзержинську.

На слуханнях присутні в залі засідань журналісти, члени парламентського комітету та представники громадськості дізналися про ситуацію, в якій працюють ЗМІ та громадські організації Дніпродзержинська.

До народних обранців та до голови профільного комітету Верховної Ради звернувся лідер Правозахисної спілки Дніпродзержинська Віталій Купрій з проханням захистити Дніпродзержинських журналістів та громадських діячів від переслідування за свободу слова та забезпечити право територіальної громади на інформацію.

Як повідомив Купрій, за останні два роки керування міським головою Ярославом Корчевським, місто опинилось на межі банкрутства. Бюджет

катастрофічно не виконується, від чого, природно, виникають затримки у виплаті заробітної плати бюджетникам, діти в закладах освіти залишилися без належного харчування, лікарні не мають пального для надання швидкої медичної допомоги.

Ситуація погіршується тотальним занепадом житлово-комунального господарства, постійними відключеннями міста від систем тепло- і водопостачання.

Тоді правозахисна організація вирішила провести мітинг протесту з цього приводу. Після організованого активістською громадською організацією мітингу, на який прийшли сотні людей, які бажали щоб в місті було тепло, міський голова був змушений діяти. Тепло місто отримало, натомість почалися гоніння правозахисників, котрі вступились за людей, та журналістів, які висвітлювали ці події.

Від дій влади постраждав і сам Віталій Купрій: крім телефонних погроз, зловмисники вдалися до того, що облили кислотою авто громадського діяча. Зупинити це свавілля вдалося лише завдяки втручання правоохоронних органів.

А представники популярного в місті 41-го телеканалу телекомпанії Автор ТВ, яку очолює заслужений журналіст України Люмила Качанова, за об'єктивне висвітлення подій в Дніпродзержинську впали в немилість і тепер міський голова не продовжує компанії договір оренди приміщення комунальної власності та пропонує збільшити орендну плату в 16 разів!

Розповів правозахисник і про документ за підписом міського голови Дніпродзержинська Ярослава Корчевського, в якому він фактично забороняє своїм підлеглим поширення будь-якої інформації без попереднього узгодження з відділом внутрішньої політики. Комунальним ЗМІ надана вказівка не оприлюднювати критичну інформацію про органи місцевого самоврядування, навіть на правах реклами.

В порушення діючого законодавства України громадські слухання з найважливіших питань життєдіяльності міста або зовсім не проводяться, або перетворюються на фарс: до участі в слуханнях насильно зганяються працівники органів місцевого самоврядування, вводиться заборона на публічне обговорення порушених проблем представниками громадськості, а питання дозволяється задавати лише у вигляді письмових записок, з яких зачитуються тільки такі, що не шкодять авторитету влади.

Журналісти та представники громадських організацій не допускаються на засідання постійних комісій міськради, штабу з підготовки міста до опалювального сезону, координаційної ради з питань виходу міста з екологічної кризи, натомість влада постійно обманює городян стосовно строків та обсягів виконання проєктів розвитку міста, дає людям публічні обіцянки, які і не думає виконувати.

Крім того, Віталій Купрій розповів, що офіційні інформаційні запити від громадян в абсолютній більшості не задовольняються владою. На теперішній час до мешканців Дніпродзержинська не доводиться правдива інформація про реальний стан екологічної ситуації, численні рішення міської влади порушують права громадян, і у зв'язку з цим вони приховуються від громади та не оприлюднюються.

м. Дніпропетровськ

У Дніпропетровську «СВ – пошта» не допускає у продаж 7 місцевих газет. До списку дніпропетровських газет, які не допускаються до продажу у кіосках «СВ-пошта», потрапили газети «Лица», «Событие», «Днепропетровское время», «Левый берег», «Правый берег», «Днепровская правда» та «Газета поднепровски». Керівництво ТОВ «СВ» відмовляє у реалізації газет з абсолютно

надуманих причин, а за редакційну політику, яка його не влаштовує, видання вилучається з продажу без будь-яких обґрунтованих пояснень. Про це під час засідання круглого столу у прес-клубі реформ заявила головний редактор газети «Лица» Олена Гарагуц.

Як зауважила Олена Гарагуц, питання щодо законності функціонування кіосків «СВ» неодноразово підіймалося на сесіях міськради. Зокрема, активно тему перевірок кіосків порушував і депутат блоку Лазаренка Загід Краснов. Однак після змін у складі засновників ТОВ «СВ», куди увійшов і Загід Геннадійович, всі питання до діяльності товариства у депутатів зникли. Натомість «СВ» стало здійснювати продаж газети очолюваної Красновим громадської організації «Громадська сила».

З приводу розцінок, які ТОВ «СВ» виставляє за продаж газет, за словами Олени Гарагуц, її виданню запропонували 30 грн. за один кіоск у місяць (усього «СВ» налічує 64 кіоски), у той час як редактору «Днепропетровского времени» Михайлу Назарову озвучили суму у 15 грн. за одну точку продажу. За «входження» у мережу «Лицам» виставили рахунок на 54 тис.грн., для інших видань ця плата становила 2-3 тис. грн. Різниця у запропонованих ставках ніяким чином не пояснювалася. Таким чином дирекція та власники ТОВ «СВ», через мережу кіосків якого здійснюється 70% роздрібного продажу преси, використовують економічну цензуру проти «неугодних» ЗМІ.

Редактори газет «Лица», «Событие» та «Днепропетровское время» намагалися донести проблему загрози свободи слова у Дніпропетровську напередодні виборів, запросивши до обговорення та участі в круглому столі керівництво ТОВ «СВ», місцевих чиновників та голів фракцій дніпропетровської міськради. Проте ані директор «СВ» Ірина Кремінь, ані заступник міського голови Ірина Зайцева, ані депутати міськради не з'явилися на засідання, посилаючись на зайнятість чи відрядження. Обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у відповідь на запрошення надіслало відповідь, що зазначена тематика круглого столу виходить за законодавчо визначені межі компетенції його працівників, а у разі наявної в учасників круглого столу інформації (доказів) щодо ознак порушення конкурентного законодавства, вони зможуть звернутись до органів Антимонопольного комітету.

Єдиним представником від органів місцевого самоуправління, присутнім на засіданні круглого столу, виявився начальник управління з питань захисту прав споживачів Сергій Веретнік. Втім, і в коло його повноважень захист свободи слова не входить. «Ще торік ми перевірили всі кіоски «СВ» на дотримання правил торгівлі, порушення були, але незначні. Якби споживачі звернулися до нас зі скаргою, що їм відмовляють продати ту чи іншу газету в кіоску, тоді б ми приймали якісь заходи. А так - це швидше суперечка господарського характеру», - зазначив посадовець.

Моніторинг діяльності місцевих органів влади в сфері ЗМІ, порушення прав журналістів у Дніпропетровській області в 2010 році

З наближенням дати президентських виборів у лютому 2010 р. та напередодні початку виборчих перегонів до місцевих рад 2010 р. на Дніпропетровщині зафіксовано ряд порушень професійних прав працівників медіа з боку владних, силових структур та місцевих олігархів:

відмова у виході телепрограм журналістських розслідувань в ефірах місцевих телевізійних каналів;

позови на журналістів до суду;

вилучення та пошкодження обладнання Інтернет-порталів тощо.

Протягом квітня - червня 2010 р. у Дніпропетровській області відмічається збільшення кількості порушень професійних прав працівників засобів масової інформації. Зокрема аналітики ДЦСД зафіксували:

три напади на працівників телеканалів;

відмову в оренді приміщення телевізійному каналу, що призвело до припинення трансляції телепрограм;

спробу цензури періодичного друкованого видання з боку чиновників органу місцевого самоврядування;

безпідставні відмови в реалізації декількох періодичних друкованих засобів масової інформації;

незаконне використання об'єкту інтелектуальної власності (товарного знаку періодичного друкованого видання) представником однієї з політичних сил; спроби вчинити тиск на керівників ЗМІ (звільнення, погрози звільнення) з боку представників виконавчої влади, тому що журналісти не підтримують певну політичну партію, або не вступили до її лав.

В грудні 2010 р. та лютому 2011 р. були зафіксовані факти ненадання офіційної відкритої інформації працівникам ЗМІ, а також перешкодження професійній діяльності журналіста з боку представників місцевої влади.

Січень 2010 р.

м. Дніпропетровськ

В середині січня 2010 року без попередження інформаційно-аналітична програма «Акцент тижня» була виключена з ефіру міського каналу «11 канал». Програма здобула широку популярність серед глядачів і багаторазово здобувала визнання на національних та міжнародних конкурсах у сфері журналістських розслідувань.

За словами працівників телестудії «Акцент» «заборону ініціював частий фігурант програм «Акценту тижня», так званий «директор дніпропетровської міськради». Помітьте, він зволів не заперечувати факти корупції в судах, а безпринципно скористався адміністративним ресурсом і позбавив нас можливості говорити правду».

Журналісти телестудії «Акцент-медіа» не припинили свою роботу. І тепер програма «Акцент» виходить на телевізійному каналі «5 КАНАЛ».

Втім у колективу телестудії «Акцент-медіа» залишилося питання до керівництва 11-го телеканала, яке вони задали у своєму відкритому зверненні, надрукованому на шпальтах міської газети «Днепр вечерний» 23 січня 2010 року: «Шановні директор телеканала Сергій Педашенко й керівник інформаційної служби Борис Васильєв! Зважтесь все-таки відкрито оголосити про причини зникнення програми «Акцент тижня» із сітки віщання вашого каналу. Зрештою, цю відповідь хочемо одержати не тільки ми. За ті півроку, протягом яких на 11-м каналі виходила наша програма, у нас сформувалася велика аудиторія. Ці десятки тисяч глядачів - це й ваші глядачі теж. Ми наполягаємо, щоб ви привселюдно пояснили не тільки нам - вашим колегам, але й глядачам вашого каналу, чому ви в однобічному порядку викидаєте з ефіру єдину в місті програму, покликану стояти на стражеві інтересів городян і корупцію, що викриває, усередині міської влади. Нагадуємо вам, що в нашій країні воля слова визнана головним завоюванням останнього років уже навіть всіма партіями й політиками, не говорячи вже про журналістів і керівників ЗМІ. Або керівництво 11-го каналу волю слова розуміє якось по-своєму?..».

м. Дніпропетровськ

Ще одна телевізійна програма була знята з ефіру. Телепроект «Між рядків» був спрямований на розслідування й висвітлення всієї правди про претендентів на крісло міського голови. Програма виходила на 51-м й 5-м каналах і не відчувала ніяких підводних каменів, поки не стартувала підготовка випуску про чергового претендента - пана Циркіна і його «хазяїна», дніпропетровського олігарха Вадима Ермолаєва.

Анастасія Староскольцева, головний редактор і ведуча програми, описала ситуацію, що склалася, таким чином: «Дуже сумно спостерігати, у що перетворився сьогодні 5-й канал. Довгий час всі ми, представники журналістики, захоплювалися мужністю колективу телекомпанії, що боровся й з величезною працею відстоював свободу слова в Україні. Ми знали, що тільки тут завжди подавалися об'єктивні матеріали, журналісти із честю називали себе представниками «п'ятірки», і до їхньої думки завжди прислухалися, тому що з їхніх вуст лилася правда. Перед 5-м каналом тріпотіли можновладці, рейдери, олігархи. На жаль, сьогодні - усе з точністю до навпаки. Що відбулося зі свободою слова? Невже керівникам «п'ятірки» сьогодні, як говориться, запахло грішми, і вони забули, заради чого страждали? Заради чого піднімали шум на увесь світ?».

м. Дніпропетровськ

Наприкінці 2009 року в Дніпропетровську розгорівся нежартівливий скандал, пов'язаний з викриттям партії імпортової контрабандної сільгосптехніки, що якісь «умільці» завезли в місто по шахрайським схемам розмитнення. Державі був нанесений збиток на загальну суму в 28 мільйонів гривень. Схему розкрили контролери Державної митної служби, розслідування спочатку вела міліція, а потім справа була забрана в обласну прокуратуру.

Поки йшло розслідування, зі справи таємничим образом зникли первинні документи, потім збанкрутували й були ліквідовані ті три фірми, на адресу яких надходила контрабанда (одна із цих фірм зареєстрована в офісі корпорації «Алеф»), самі контрабандисти вислизнули, а стрілочником призначили дрібного клерка регіональної дніпропетровської митниці. Але й це ще не все. Обласна прокуратура кваліфікувала справу таким чином, що злочин перетворився в легку недбалість, і Кіровський районний суд повинен був закрити кримінальну справу по амністії. Крім того, прокуратура взагалі не виставила вимог про відшкодування

нанесеного державі збитку. Про це довідалися журналісти й громадськість Дніпропетровська, по сторінках ЗМІ прокотилася хвиля публікацій, а кілька громадських організацій пікетували Кіровський райсуд. Судова «угода» не відбулася, і справа була повернута на дорозслідування.

По цій справі вже висловилися і Держмитниця, і обласна прокуратура, і народні депутати від різних фракцій - Царьов (ПР) і Олійник (БЮТ). Журналісти трохи заспокоїлися, розуміючи, що тепер спустити кримінальну справу про контрабанду на гальмах злочинцям буде значно тяжче.

І от у січні 2010 р. власник корпорації «Алеф» Вадим Єрмолаєв і його родич Ігор Циркін раптом подали позов у суд, обвинувачуючи відразу 11 ЗМІ Дніпропетровська: газети «Днепровская правда», «Телемост», «Правый берег», «Лица», «Громадська сила», «Горожанин», ІА «Время», телекомпанії ТРК ИРТ та ДОДТРК й обласну громадську організацію «Земля та воля» у тому, що журналісти та працівники громадської організації похитнули ділову репутацію цих двох людей. Позов прийняв до розгляду Індустріальний районний суд міста Дніпропетровська.

У відповідь на такі дії був створений пул з декількох журналістських груп, які почали власне журналістське розслідування всіх обставин виникнення й руйнування кримінальної справи по факту контрабанди.

Лютий 2010 р.

м. Дніпропетровськ

6 лютого, у день, коли заборонена будь-яка передвиборна агітація, в одному із дніпропетровських кінотеатрів відбулася зустріч депутата міськради, представника экс-кандидата в президенти Сергія Тігіпка Загіда Краснова з мешканцями Ленінського району. За інформацією джерела ІА «Новий міст», програма заходу припускала не тільки спілкування лідера громадської організації «Громадська сила» з людьми, але й можливе обговорення майбутнього другого туру президентських виборів, а також пряму агітацію за одного з кандидатів у президенти.

Журналістів трьох ЗМІ - ІА «Новий міст», газети «Лівий берег» і студії «Акцент», які намагалися потрапити на захід, із застосуванням фізичної сили вивели із приміщення.

Представники перерахованих вище засобів масової інформації, чий встановлений законом права були грубо порушені, розповсюдили публічну заяву в якій призвали правоохоронні органи, колег-журналістів, політичні партії, громадські організації й міжнародних спостерігачів звернути увагу на факт перешкоджання виконанню професійних обов'язків групі журналістів дніпропетровських ЗМІ, а також застосування на їх адресу фізичної сили, і не допустити порушення Закону про вибори: «Считаем, что деятельность политиков и общественных организаций должна быть прозрачна для представителей СМИ. Требуем от Загида Краснова принести извинения за действия своих соратников, а так же предоставить официальные объяснения по поводу произошедшего инцидента».

Березень 2010 р.

м. Дніпропетровськ

16 березня 2010 року, близько 18 години, в офісі газети «Лица» у кабінеті головного редактора Олени Гарагуц було виявлено пристрій для

прослуховування, яким вочевидь здійснювалося незаконне прослуховування редакції.

Того ж дня Олена Гарагуц звернулася з заявою до органів внутрішніх справ з метою встановлення осіб, що здійснювали незаконне прослуховування та притягнення їх до передбаченої Законом відповідальності.

Правоохоронці, які прибули на місце події, демонтували пристрій, який складався з антени-передавача, мікрофону та блоку живлення, і вилучили як речовий доказ. Подібні до знайденого в редакції газети «Лица» пристрої доступні у вільному продажу і призначені для передачі даних у радіодіапазоні на відстані в декілька сот метрів. Як свідчать експерти, скоріш за все прослуховування і запис розмов в кабінеті редактора велися з автомобіля, який розташовувався неподалік.

м. Дніпропетровськ

Наприкінці березня 2010 року компанія «Міський сайт» розмістила на порталі <http://www.gorod.dp.ua> своє офіційне звернення до керівництва СБУ області.

Справа в тому, що ще 19 листопада минулого року об 11.00, без попереднього повідомлення й вказівки причин, третьою стороною була повністю відключена від мережі Інтернет і знеструмлена хостингова площадка у провайдера «Фрегат», на якій перебувають сервера сайтів gorod.dp.ua, gorod.dz.ua, gorod.kiev.ua, сайт дніпропетровської телекомпанії «9-й канал» й інших проєктів. Керівництво дніпропетровського порталу Gorod.dp.ua заявило, що робота ресурсу блокована працівниками СБУ. Обшуки проводилися у приміщенні провайдера. Перевірялися сервери, що належать сайту Gorod.dp.ua. У заяві СБУ з приводу відключення дніпропетровського сайту Gorod.dp.ua йдеться про те що: «У Дніпропетровську слідчими СБУ порушено кримінальну справу за фактом несанкціонованого збуту та розповсюдження інформації з обмеженим доступом (ст.361 КК України) одним з кабельних інтернет-провайдерів регіону». У СБУ зазначали, що 18 листопада у рамках кримінальної справи за постановою суду співробітниками СБУ проведено обшуки в технічних приміщеннях «зазначеного підприємства».

«Під час огляду на серверному обладнанні інтернет-провайдера виявлено бази даних державних установ, що вміщують інформацію з обмеженим доступом і є власністю держави, більш ніж мільйон зразків комп'ютерних програм, фонограм та відеофільмів, які поширювалися з порушенням авторських прав», - йдеться у повідомленні.

У прес-службі також додали, що серверне обладнання, на якому розміщувалися інформаційні ресурси, вилучено для проведення технічного дослідження та оцінки.

За відсутності техніки компанія «Міський сайт» протягом місяця здійснювала свою роботу на чужому обладнанні, а ще через місяць була вимушена придбати нове обладнання, тому що працівники СБУ відмовляли у поверненні вилученої техніки.

Ще через два місяці, у березні 2010 р., сервери нарешті повернули, із поясненням, що вони дійсно не мають ніякого відношення до галасливої для СБУ карної справи №194.

Обладнання, яке повернули, було взламано, з великою ймовірністю конфіденційна інформація користувачів міського сайту була переписана. Сервери знаходяться у неробочому стані.

Керівники компанії «Міський сайт» пов'язують таке втручання працівників СБУ у свою професійну діяльність з перебігом президентської виборчої кампанії і вимагають від керівництва СБУ вибачень: «По прошествии всех этих событий мы начинаем понимать смысл происходившего. Первоначальное предположение, которое мы выдвинули еще в ночь, когда было изъято наше оборудование, объясняло подобные действия руководства СБУ области как репетицию перед выборами. Сейчас, зная лояльность г-на Верхогляда к БЮТ, мы понимаем, чью позицию должен был выдерживать gorod.dp.ua, за кого должен был предлагать голосовать, и какой вопрос должны были «решать» наши учредители. Уважаемый господин Верхогляд! Мы требуем, чтобы вы и ваши подчиненные принесли публичные извинения за свои рейдерские действия в отношении нашего предприятия, за незаконие, шабаш и произвол, которые позволяет себе эта уважаемая организация в нашей области, оказавшись под вашим руководством!».

Квітень 2010 р.

м. Дніпродзержинськ

«Автор-ТБ», незалежна телекомпанія в Дніпродзержинську, змушена була припинити трансляцію програм після того, як місцева влада вирішила припинити контракт на оренду приміщення на 6 місяців раніше її закінчення. Директор телекомпанії Людмила Качанова розцінює цей крок як спробу залякати журналістів. За її словами, місцева влада розглядала телеканал як вороже настроєний з тих пор, як у березні 2008 року був обраний новий мер міста.

Людмила Качанова відзначила, що вперше в Україні через особисті амбіції однієї людини, місто втратило телеканал. «Хочу підкреслити, що це перший в Україні випадок, коли місто через особисті амбіції однієї людини втратило телевізійний канал. У результаті перекреслені зусилля попередніх поколінь керівників міста й депутатського корпусу. Думаю, майбутнє дасть оцінку цим подіям і ролі кожного. Але, на думку більшості городян, нинішня міська влада або не може, або не хоче, або не вміє займатися забезпеченням життєдіяльності міста. І вважає, що якщо не говорити, не показувати й не писати про недоліки, то їх як би й немає. Але від такої позиції не зменшиться кількість розбитих доріг, неприбраного сміття, не покращаться пасажирські перевезення, освітленість міста, водопостачання, не вирішаться проблеми лікарень, шкіл, дитячих установ, молоді й соціально незахищених верств населення. Газети, радіо й телебачення тільки відбивають думку городян. І якщо депутати міської й районної рад, керівники районів міста щось роблять, то жителі це бачать і дякують. А якщо мер міста, на думку дніпродзержинців, займається прожектерством, а не конкретною роботою, те це теж не залишається непоміченим».

м. Дніпропетровськ

Секретаріат правління Дніпропетровської обласної організації Національної спілки журналістів України розповсюдив своє звернення, в якому звертає увагу громадськості, влади та політичних сил на факти нападів та тиску на журналістів. Так, останнім часом скоєно підпал нікопольської газети «Венал-візит», напад на знімальну групу «Резонанс-ТБ»; замах на життя директора 9-ого телеканалу.

«12 квітня 2010 року о 19 годині 20 хвилин біля офісу 9-ого каналу був побитий редактор «Губернських хронік» Борис Брагинський.

Як повідомила прес-служба ГУ МВС України в Дніпропетровській області, координацію задіяних сил по розкриттю злочину здійснював начальник

управління полковник міліції В.М. Бабенко. За даним фактом порушена кримінальна справа за ст.296 ч.1 Кримінального кодексу України («Хуліганство»).

На нашу думку, цей злочинний напад, пов'язано з професійною діяльністю, а його метою було залякування журналіста. Ми вкотре переконалися, що наша професія перейшла в хронічну категорію ризику. Секретаріат висловлює сподівання, що оперативними та ефективними діями слідства буде перервано ланцюг злочинів проти співробітників засобів масової інформації, а їх організатори і виконавці, нарешті, будуть покарані.

Вважаємо за доцільне, щоб найближчим часом місцеві органи влади комплексно вивчили ситуацію навколо безпеки журналістської діяльності і обговорили її разом з журналістським активом області» - зазначалося в зверненні обласної спілки НСЖУ.

Проте, представники обласних органів влади не звернули уваги на притлумлення НСЖУ.

ДОВІДКА. Сюжети «Губернських хронік» давали відверту й безсторонню інформацію про діяльність різних органів місцевої влади. В останні два місяці 2010 р. програма активно займалася журналістськими розслідуваннями, пов'язаними з бізнесом й активністю кандидатів на пост мера Дніпропетровська. Невдовзі після скоєння нападу на Б. Брагинського, автор програми «Губернські хроніки» Б. Філатов заявив про закриття програми та її вихід з ефіру 9-го каналу.

м. Кривий Ріг

30 квітня 2010 р., під час виконання службових обов'язків в Кривому Розі піддалися нападу дві знімальних групи телеканалів.

Особи, які захопили адміністративну будівлю Південного гірничо-збагачувального комбінату (ПГЗК) у Кривому Розі, вчинили напад на журналістів каналу «1+1» та дніпропетровського 9-го каналу. Про це повідомив УНІАН з посиланням на постраждалих журналістів.

Кореспондент телеканалу «1+1» Олена Шворак пояснила УНІАН, що 30 квітня вона разом із оператором приїхала на ПГЗК, для того, щоб взяти інтерв'ю в голови правління підприємства. «Після інформації про зміну керівництва на комбінаті ми одержали редакційне завдання розібратися в ситуації. Ми абсолютно спокійно пройшли в будівлю підприємства, проте несподівано на нас накинулися невідомі бритоголові чоловіки, почали хапати руками за камеру, штовхати. Після втручання керівника юридичного відділу ПГЗК, нам вдалося піднятися до кабінету генерального директора комбінату», - розповіла вона.

Але вже звідти, за її словами, журналістів буквально винесли невідомі люди. «З кабінету директора вийшло приблизно п'ятнадцять чоловік, які нас схопили і потягнули на вулицю, при цьому дівчинку з 9-го каналу взагалі мало не скинули зі сходів. Нас постійно штовхали, і в мене, і в оператора достатньо синців. В результаті цієї штовханини нам пошкодили камеру», - сказала журналістка і додала: «Люди, які виштовхували нас з будівлі комбінату так і не представилися, незважаючи на те, що ми неодноразово показували їм свої посвідчення», - підкреслила Олена Шворак.

Найнеприємніше, на її думку, це те, що напад на журналістів відбувався практично на очах співробітників міліції, які були присутні на території ПГЗК. «Я двічі зверталася до них за допомогою, але вони нас просто ігнорували. Спочатку, ми підійшли до одного з міліціонерів, але він сів в машину і закрив вікно. Потім ми спробували звернутися до начальника Інгулецького РВВС, який просто від нас втік», - зазначила журналістка.

У свою чергу кореспондент 9-го каналу Ганна Мандрикіна повністю підтвердила слова своєї колеги з «1+1». «Ми приїхали на комбінат одержати коментарі стосовно зміни керівництва, але зіткнулися з невідомими, які напали на нас вже в адміністративній будівлі комбінату і силою не дозволяли пройти у приймальню генерального директора. Мого оператора вдарили по ребрах і вивели за територію підприємства. Мені все ж таки вдалося пройти з колегами до приймальної директора ПГЗК, але там на нас знову напали і практично спустили зі сходів. Міліція, яка знаходилася на території ПГЗК, абсолютно не реагувала на наші прохання про допомогу», - додала вона.

За словами Олени Шворак, журналісти поїхали в Інгулецький РВВС, де написали заяви про протиправні дії невідомих на території ПГЗК.

м. Дніпропетровськ

У переддень Всесвітнього дня захисту свободи слова – 3 травня - Національна спілка журналістів України оприлюднила список посадовців, які своїми діями душать свободу слова у нашій державі. До «топ-десятки» «душителів української журналістики» НСЖУ потрапила й одна представниця Дніпропетровської області – Ірина Кремінь.

Ірина Кремінь - директор ТОВ «СВ-Пошта», яка, очолюючи єдине підприємство, що отримало дозвіл Дніпропетровської міської ради на встановлення кіосків в центральній частині міста та до засновників якого входять депутати міської ради, відмовляє дніпропетровським газетам «Лица», «Событие», «Днепропетровское время», «Левый берег», «Правый берег», «Днепровская правда» та «Газета по-днепровски» у продажу в кіосках «СВ-пошта». Керівництво ТОВ «СВ» відмовляє у реалізації газет з абсолютно надуманих причин, а за редакційну політику, яка його не влаштовує, видання вилучається з продажу без будь-яких обґрунтованих пояснень. Через мережу кіосків ТОВ «СВ» здійснюється 70% роздрібного продажу місцевої преси.

Національна спілка журналістів України привертає увагу високопосадовців держави, прокуратури, кваліфікаційних комісій суддів на оприлюднені факти порушень Конституції і законів України, взятих Україною міжнародних зобов'язань. "Наголошуємо, що відсутність належного реагування на оприлюднені факти сприяє погіршенню ситуації зі свободою слова і є показником справжніх, а не декларативних намірів влади по гарантуванню прав людини і основних свобод", - зазначає голова НСЖУ І.Лубченко..

Національна спілка журналістів закликає засоби масової інформації та громадські організації сприяти поширенню інформації про всі факти перешкоджання журналістам, порушення права громадян на отримання інформації, привертати увагу влади і громадськості до небезпечних тенденцій обмеження доступу до інформації.

Цей список НСЖУ також передає до Міжнародної федерації журналістів, Ради Європи, Європарламенту для моніторингу і контролю з боку міжнародних структур.

Травень 2010 р.

м. Дніпропетровськ

Державний комітет телебачення та радіомовлення України, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2008 року № 777 "Про проведення конкурсного відбору керівників державних суб'єктів господарювання", оголосив проведення конкурсного відбору на посаду генерального директора

Дніпропетровської обласної державної телерадіокомпанії. Таку інформацію оприлюднено на інтернет-сайті Держкомітету.

Прийом документів проводився протягом 30 календарних днів з дня оголошення про проведення конкурсу.

Коментуючи цей конкурс, колишній голова ДО ДТРК Віктор Ожогін розповів причини своєї відставки таким чином: «Мене попросили звільнитися, оскільки я підтримував іншу політичну силу, не ту що виграла. Я не пручався й написав заяву про звільнення за власним бажанням».

За власними словами, Ожогін не має наміру брати участі у конкурсі на вакантну посаду, оскільки в нього «немає шансів». Найбільше ж їх, на думку журналіста, у теперішнього виконувача обов'язків керівника телекомпанії Валентина Чанглі, який буде брати участь у конкурсі. Найбільше - через те, що його нібито підтримує особистий товариш Олександр Вілкул, голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

ДОВІДКА За результатами проведеного конкурсу Дніпропетровську обласну державну телерадіокомпанію очолив Валентин Чанглі.

м. Дніпропетровськ

4 червня, в 17:00 у центрі Дніпропетровська побили журналістів - перебуваючи на вулиці Гоголя, 2 знімальна група «Акцент-медіа» піддалася нападку одного з мешканців будинку, що розбив відеокамеру й забрав носій, на якому перебував знятий матеріал. Про це журналістові ІА «НОВИЙ МІСТ» повідомила головний редактор «Акцент-медіа» Марина Деобальд.

«На знімальну групу напав один мешканців будинку, що наполягав на установці електронних воріт на в'їзді в загальний двір. Ворота встановили, але ключі від них роздали не всім жителям будинку. За словами групи мешканців, які звернулися по допомогу до журналістів, за одержання ключа потрібно було заплатити близько 100 євро. Для того щоб розібратися у ситуації й об'єктивно освітити проблему, у рамках виконання редакційного завдання, знімальна група працювала недалеко від воріт будинку. Зненацька на знімальну групу напав агресивно настроєний чоловік, який відштовхнув журналістку, вихопив у оператора відеокамеру, наніс їй істотні ушкодження. Потім висмикнув з камери відеокарту, на якій був весь знятий журналістами матеріал і зник. Жителі будинку, що стали свідками побиття журналістів, впізнали в нападаючому свого сусіда, що і був одним з ініціаторів збору грошей за вхід у двір», - розповіла Марина Деобальд.

6 червня прокуратура Жовтневого району Дніпропетровська обрала запобіжний захід - підписку про невиїзд - для чоловіка, що 4 червня напав на знімальну групу «Акцент-медіа». Про це в ексклюзивному коментарі ІА «НОВИЙ МІСТ» повідомила керівник прес-служби ДМУ ДУМВС України в Дніпропетровській області Ганна Старчевська. «Кримінальну справу порушено за ч.1 ст. 171 Кримінального Кодексу України «Навмисне перешкоджання законній професійній діяльності журналістів», - пояснила Ганна Старчевська.

На думку губернатора Дніпропетровської області Олександра Вілкула, хоча це побутовий конфлікт, що не пов'язаний з політикою, всі спроби обмеження свободи слова будуть жорстко припинятися. «Можу сказати: ні в Дніпропетровську, ні в області свавілля не буде. Ми будемо жорстко розбиратися з усіма питаннями, коли й де журналістам заважають виконувати свої професійні обов'язки», - сказав Олександр Вілкул.

ДОВІДКА. Частина 1 статті 171 КК України («Навмисне перешкоджання законній професійній діяльності журналістів») карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

м. Дніпропетровськ

Наприкінці червня 2010 р. стався інцидент, подібних до якого в Дніпропетровську не було давно. Один з місцевих політиків підробив рекламу газети «Популярна газета», «відкоригувавши» її зміст на власний розсуд і розмістив на сіті-лайтах.

«Справа в тому, що вже декілька тижнів ми друкуємо матеріали про діяльність Загіда Краснова, про його вплив на життя міста, який в останні часи зменшується, як би йому не кортіло стверджувати зворотнє. Рекламу з зображенням першої шпальти «Популярної газети» була розміщена на сіті-лайтах міста. Але минулого тижня за зовсім незрозумілих причин ця реклама була замінена на іншу, дуже схожу. Це клон нашої газети – були використані елементи товарного знаку та фірменого стилю» – говорить головний редактор «Популярної газети» Андрій Богатирьов.

Головний редактор вже передав відповідну заяву до правоохоронних органів. Потрібно зазначити, що за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності передбачено до двох років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Ситуацію, яка склалася навколо «Популярної газети» прокоментували аналітики та громадські діячі регіону.

Андрій Денисенко громадський діяч: «Цей стиль Загіда Краснова у недобросовісному поводженні з інформацією – намагання маніпулювати громадською думкою у примітивний спосіб».

«Те, що відбулося з «Популярною газетою» – це перші ознаки передвибірної політичної кампанії по місцевим виборам, які, швидше за все, відбудуться наприкінці жовтня, – вважає політичний оглядач Юрій Райхель. – Ті, хто збирається брати участь у виборах, настроєні досить серйозно й починають застосовувати недозволені методи, які неприпустимі в усьому цивілізованому світі. Мені представляється, що це дуже небезпечна ситуація... Адже якщо можна підробляти газети, то чому не можна підробляти виборчі бюлетені й результати виборів?».

«Випадок з підміною сіті-лайтів – безпрецедентний для Дніпропетровська, – говорить політолог Віктор Пашенко. – Ми вже бачили, як подібним чином обходилися з рекламними носіями, наприклад, під час президентської кампанії. І саме журналістське співтовариство, і громадськість уважно реагують на ексцеси, які трапляються зі ЗМІ. Тому що погроза свободі слова в країні загострена. Тому й на цю ситуацію реакція, думаю, буде достатньо жорсткою».

м. Кривий Ріг

Наприкінці червня 2010 р. головний редактор видання «Вестник Кривбасса» Володимир Гончар заявив про спроби чиновників впливати на зміст газети.

Про це йдеться в листі начальника відділу з питань внутрішньої політики виконкомом Криворізької міськради, помічника мера Андрія Полтавця до головного редактора, який журналіст опублікував у своєму *блозі*.

Чиновник просить «унеможливити у подальшому появу» неперевіреної інформації на шпальтах газети.

«Друковане видання повинно поширювати серед населення Кривого Рогу достовірну інформацію, прищеплювати повагу до рідного міста, популяризувати утвердження принципів загальнолюдської моралі», - вважає Полтавець.

Він зазначає, що з статей видання «складеться негативна думка про діяльність влади і органів місцевого самоврядування, хоча повинно бути навпаки - ЗМІ мають сприяти взаєморозумінню і взаємовідносинам влади і громадян».

В свою чергу в коментарі «Телекритиці» Гончар зазначив, що подібний лист газета отримала вперше за десять років свого існування, хоча у 2004 році редакція стикалася з усними неофіційними побажаннями і проханнями працівників виконкому.

«Я розцінюю цей лист як намагання нав'язати нам свою думку про те, якою має бути газета і про що вона має писати», - каже він.

Полтавець, за словами Гончара - молодий чиновник, на нинішній посаді працює близько одного-двох років: «Очевидно, він одержав вказівку, оскільки змінилася влада на рівні області. Зараз по всіх фронтах іде намагання все зробити під себе. Ситуацію в нас зі свободою слова з Києвом порівнювати дуже важко».

м. Дніпропетровськ

Наприкінці червня 2010 року в Дніпропетровську обласну організацію Національного союзу журналістів України надійшли відомості про те, що після закритої наради в облдержадміністрації з керівниками виконавчої влади районів двом редакторам районних газет главами місцевих адміністрацій було запропоновано терміново написати заяви про вступ у Партію регіонів.

Одному з редакторів зробити це було рекомендовано у твердій, ультимативній формі (заява про вступ у ПР або на розрахунок!), іншому в м'якій, але з легко прогнозованими наслідками.

Ця інформація керівником обласної організації НСЖУ відразу ж була в повному обсязі доведена до керівника відповідного управління облдержадміністрації для одержання роз'яснень.

Відповідь була прогнозованою: такого не може бути, а якщо, все-таки це відбулося, винні будуть покарані. Безумовно, не може не радувати настільки швидка й рішуча реакція на цей випадок губернатора О. Вілкула. Відразу ж була проведена ще одна нарада, де розглядалася виникла ситуація.

Трохи дивує лише одне: навіщо потрібно було проводити нараду з пошуку винних, коли вся необхідна інформація про грубе порушення закону про друку конкретними главами районних адміністрацій була надана обласному керівництву представниками НСЖУ.

Крім того, у цей же час главі слідчої комісії з питань цензури, народному депутатові від НУНС Ірині Герашенко головою НСЖУ Ігорем Лубченком переданий «Узагальнений звіт за березень-червень 2010 року порушень проти ЗМІ». У ньому перераховані 20 випадків порушення українського законодавства у відношенні до українських ЗМІ з позначенням, хто і які права журналістів і редакцій порушив. Три з двадцяти порушень, що досить знаменно, відбулися в Дніпропетровській області:

- редакція газети «Наш край» - щорічно перевіряє КРУ;
- редакція газети «Козацька вежа» - КРУ при перевірці перевищує свої повноваження й перевіряє правильність витрати коштів, отриманих в результаті власної господарської діяльності;
- редакція газети «Синельниківські вісті» - районна рада вживає спроби незаконно виключити із числа засновників трудовий колектив.

У зв'язку з наведеними вище фактами досить складно сприйняти виправдання нинішньої влади помилкою окремих адміністраторів. Тут, скоріше, доводиться говорити про тенденції.

Грудень 2010 р.

м. Дніпропетровськ

22 грудня на анонсований захід у Дніпропетровському обласному штабі Партії регіонів, куди запрошували представників всіх ЗМІ, журналістів Дніпрограду не пустили. Представниця партії, що вийшла до журналістів повідомила, що не може пустити на захід, оскільки він вже розпочався, а представники сайту спізнилися.

Захід був анонсований на 10:30, а коли журналісти Дніпрограду зайшли до штабу, на годиннику було 10:34. При чому представницю партії жодним чином не хвилювало, які обставини затримали журналістів: чи виконання службових обов'язків, чи особливості роботи міського транспорту, чи інші причини. «Коли зайшов Вілкул, ми вже нікого не пускаємо», - повідомила вона.

Бліц-опитування серед дніпропетровських і київських колег показало, що практика «закритих дверей», коли журналістів не пускають після початку заходу, властива лише закритим майданчикам як то Адміністрація Президента чи Кабінет Міністрів. У решті закладів проблем із суворими правилами практично не виникає. На регіональному рівні навіть сесії обласної ради відкриті для тих, хто не встиг прийти до початку. Хоча на окремих заходах обласної адміністрації траплялися непорозуміння через спізнання.

Щоби з'ясувати, чим виправдані такі надміру суворі правила в офісі партії з «народною програмою», журналісти Дніпрограду спитали, чи є штаб режимним об'єктом. Охоронець відповів ствердно.

Таке ставлення до журналістів і умови роботи штабу виглядають досить дивним на фоні заяв пана Вілкула про утвердження принципів прозорості та відкритості влади.

м. Дніпропетровськ

Уже майже місяць Бабушкинський районний суд м. Дніпропетровська не може почати розгляд позову Незалежної асоціації журналістів до виконавчого комітету Дніпропетровської міської ради. Хоча відповідно до законодавства, повинен був ухвалити рішення щодо нього протягом п'яти днів. У чому причина затягування? У непрофесіоналізмі керівництва суду, що не здатно організувати роботу своїх підлеглих, або в його змові з міськими чиновниками, яким вигідно приховувати суспільно-суспільно-значиму інформацію?

Ще у вересні редакція газети «Лица» і Незалежна асоціація журналістів звернулися в міську раду із запитом про одержання інформації про витрату коштів дніпропетровських платників податків на забезпечення чиновників і депутатів. Тобто на закупівлю квартир, автомобілів та їхнє обслуговування, на ремонт будинків і приміщень, у рамках яких вони функціонують, на їхні зарплати, премії і т.ін.

Відповіді на листи-запити (які надійшли досить вчасно) виявилися відмінним індикатором відкритості міської влади Дніпропетровська: газету «Лица» чиновники «відправили на сайт» міськради, де більшості запитованої інформації немає і ніколи не було, а Незалежну асоціацію журналістів, все-таки, «забезпечили» стислою відповіддю і копіями рішень про міський бюджет.

Незалежна асоціація журналістів звернулася в суд з вимогою поставити обов'язком виконкому міськради надати ці дані, які відповідно до міжнародних зобов'язань України, Конституцією і Законом України «Про інформацію» не є конфіденційними (секретними), а, отже, підлягають оприлюдненню. Але... Віз і нині там.

Загальновідомо, що при рішенні спірних питань Бабушкинський районний суд не раз приймав рішення на користь міських чиновників і оточення мера Івана Куличенко. Можливо, копія позову давно вивчається юристами міської ради, а вони не можуть дати зрозумілої відповіді своїм патронам щодо реагування на нього? Або це спроба перевірити заявника на наполегливість?

Газета «Лица» ледве більше року тому вже зштовхнулася з такою «перевіркою». Її організувала суддя Амур-Нижнеднепровського районного суду В.В.Руденко, що, за непояснених обставин, усе ще займає своє крісло. Справа в тому, що суддя, - чи то через незнання, чи то свідомо, з огляду на, що газета, за підтримки читачів, зажадала від селищної влади смт. Кировське (Дніпропетровський р-н) оприлюднити список осіб, які в 2006-2008 роках одержали земельні ділянки на його території, - відправила заявника в інший суд. Законність, після закінчення досить тривалого проміжку часу, відновив Вищий адміністративний суд України. Але тепер справа чомусь не слухається за скороченою процедурою (як того вимагає Кодекс адміністративного судочинства), а лежить у столі судді В.В.Руденко з 13 травня 2010 р.

Лютий 2011 р.

м. Дніпропетровськ

Дніпродзержинський правозахисник та редактор газети «Антимафія» Станіслав Мілославський звинувачує охорону губернатора Дніпропетровщини у нападі. Про це повідомляє dndz.tv.

За словами Станіслава, 8 січня цього року він та його колеги роздавали примірники газети «Антимафія» біля будівлі облради. Через сім хвилин після того, як один з екземплярів узяв один з замів губернатора, до правозахисника під'їхала машина, з якої вийшло двоє осіб, які з погрозами відібрали 30 екземплярів «Антимафії», і, заламавши руки редактору газети, повели його убік, нібито «оформляти антидержавну діяльність».

Проте незабаром вони все ж відпустили чоловіка. На думку Мілославського, особи, які напали на нього, ніхто інші як охоронці губернатора, поскільки вийшли вони з автомобіля з "промовистими" номерами.

Правозахисник майже одразу подав заяву до Кировського РВВС м. Дніпропетровська, яку правоохоронці прийняли неохоче.

На думку Станіслава Мілославського, причиною нападу могли слугувати публікації в його газеті, де було порушено тему злочинної схеми будівництва житла в Дніпродзержинську.

ДЛЯ НОТАТОК

ВИДАВЕЦЬ:

Дніпровський центр соціальних досліджень

вул. Свердлова, 6 (готель «Свердловськ»), оф. 819
м. Дніпропетровськ, 49101
т/ф (056) 744 98 58

E-mail: dcsl@dcsl.dp.ua
www.dcsi.dp.ua

Комп'ютерна верстка – Головата Н.М.

Дизайн – Колохіна А.С.

48 стор. А5, тираж 500 екз.

Надруковано з готового оригінал-макету
на різнографі ТОВ Поліграфічний центр «Печатное дело»